

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
MUITINĖS VEIKLOS KATEDRA

DOVILĖ VAITKAITYTĖ
Muitinių administravimo studijų programa

TEMA
TARIFINIS PREKIŲ KLASIFIKAVIMAS IR ANTIDEMPINGO MUITAI

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovė-
Dr. Jūratė Jadvyga Gurevičienė

Vilnius, 2006

TURINYS

ĮVADAS	3
I. ANTIDEMPINGO MUITAI – VIENA IŠ VIDAUS RINKOS APSAUGOS PRIEMONIŲ	5
II. ANTIDEMPINGO PRIEMONIŲ TEISINIS REGLAMENTAVIMAS EB	10
2.1. Pasaulio prekybos organizacijos antidempingo priemonių taikymo teisinio reglamentavimo raida	10
2.2. Antidempingo muitų taikymo sąlygos	12
2.2.1. Dempingo nustatymas	13
2.2.2. Žalos nustatymas	15
2.2.3. Tyrimo inicijavimas	16
2.2.4. Tyrimas	17
2.2.5. Laikinosios priemonės	18
2.2.6. Įsipareigojimai dėl kainų	19
2.2.7. Tyrimo nutraukimas, netaikant priemonių ir galutinių muitų nustatymas	19
2.2.8. Priemonių trukmė, peržiūros ir muitų grąžinimai	20
III. TARIFINIS PREKIŲ KLASIFIKAVIMAS IR ANTIDEMPINGO MUITŲ APĖJIMAS	20
3.1. Tarifinio prekių klasifikavimo teisinis reglamentavimas	20
3.2. Prekių klasifikavimo principai	24
3.3. Neteisingas prekių suklasifikavimas kaip teisės pažeidimas	25
3.4. Avalynės klasifikavimas ir antidempingo muitų apėjimo galimybė	27
3.5. Dviračių ir dviračių dalių klasifikavimas ir antidempingo muitų apėjimo galimybė	35
3.6. Lempų klasifikavimas ir antidempingo muitų apėjimo galimybė	40
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	46
LITERATŪRA	47
Specialioji literatūra	52
SANTRAUKA	56
SUMMARY	58
PRIEDAI	60

IVADAS

Svarbų vaidmenį reguliuojant tarptautinę prekybą suvaidino 1947m. dvidešimt trijų valstybių Ženevoje pasirašytas bendrasis susitarimas dėl tarifų ir prekybos, žinomas kaip GATT. Šiuo susitarimu šalys įsipareigojo prekiauti tarpusavyje didžiausio palankumo sąlygomis, mažinti prekių muitų tarifus bei kitas prekybos kliūtis – importo kvotas, subsidijas ir kt. Laisvoji prekyba – kliūčių nevaržoma prekyba, skatinanti abipusiai naudingą tarptautinį darbo pasidalijimą, konkurenciją, suteikianti vartotojui pasirinkimo galimybę. Tačiau siekdamas apsaugoti šalies gamintojus nuo užsienio konkurentų, šalys riboja laisvąją prekybą ir vykdo protekcionistinę politiką. Viena iš keletos prekybos apsaugos priemonių – antidempingo muitai. Nors ši priemonė vertinama nevienareikšmiškai, tačiau PPO nuostatos leidžia taikyti antidempingo muitus siekiant apsaugoti vietinius gamintojus nuo nesąžiningos konkurencijos.

Dėl antidempingo muitų didėja prekės importo mokesčiai, prekės pardavimo kaina, taip pat vartotojų nepasitenkinimas. Dėl šių priežasčių eksportuotojas/importuotojas įvairiais būdais ir priemonėmis siekia sumokėti kuo mažesnius muitų mokesčius. Vienas iš antidempingo muitų apėjimo būdų – neteisingas prekės kodo deklaravimas.

Visuomenės apsauga nuo nesąžiningos tarptautinės prekybos ir žalos, daromos finansiniams, prekybos ir kt. interesams yra vienas iš trijų pagrindinių strateginių tikslų, iškeltų Europos Komisijos parengtoje ES Muitų sąjungos srities strategijoje. Dėl muitų apėjimo ir nustatytų mokesčių sumokėjimo išvengimo šiandien nukenčia ne tik valstybės, kurioje importuojama prekė, bet ir visos ES biudžetas.

Magistro darbo tikslas – išanalizuoti antidempingo priemonių taikymo teorinius ir teisinius pagrindus, prekių klasifikavimo taisykles ir principus bei atskleisti galimus neteisingo prekių klasifikavimo atvejus, siekiant apeiti antidempingo muitus.

Pagrindiniai uždaviniai:

1. Aptarti antidempingo muitų, kaip prekybos apsaugos priemonės, taikymo teorinius ir teisinius pagrindus;
2. apžvelgti tarifinio prekių klasifikavimo taisykles ir principus;
3. pateikti galimus antidempingo muitų apėjimo atvejus dėl neteisingo prekių klasifikavimo;
4. pateikti pasiūlymus, kaip sumažinti galimus antidempingo muitų apėjimo atvejus, dėl neteisingo prekės kodo deklaravimo.

Darbo hipotezė: siekiant išvengti antidempingo muitų ir sumokėti mažesnius mokesčius, galimas neteisingas prekės kodo deklaravimas.

Tyrimo objektas: remiantis prekių tarifinio klasifikavimo principais ir Kombinuotos nomenklatūros (KN) prekių aprašymais, siekiama atskleisti galimus atvejus, kai neteisingai deklaravus prekės kodą gali būti išvengiami antidempingo muitai.

Pagrindinių darbo uždavinių įgyvendinimui reikšmės turėjo šie tyrimo metodai:

1. Literatūros šaltinių ir dokumentų analizė;
2. loginė analizė;
3. lingvistinis.

Siekiant įvykdyti iškeltus uždavinius, darbe buvo nagrinėjami literatūros šaltiniai, teisės aktai ir kiti dokumentai, kurie leido aptarti antidempingo muitų taikymo sąlygas, pasekmes, teisinį reglamentavimą, tarifinio prekių klasifikavimo taisyklės ir reglamentavimą (literatūros šaltinių ir dokumentų analizė). Siekiant išanalizuoti prekių klasifikavimo ypatumus, galimus neteisingo prekės kodo deklaravimo atvejus buvo tikslinga atlikti loginę analizę. Lingvistiniu metodu remtasi nagrinėjant ir aiškinant KN tekstą.

Darbą sudaro įvadas, dėstomoji dalis (kurią sudaro trys skyriai), išvados ir pasiūlymai, santrauka (lietuvių ir anglų kalbomis), literatūros sąrašas bei priedai. Pirmame skyriuje aptariamos antidempingo muitų taikymo priežastys ir pasekmės, trumpai apžvelgiama antidempingo muitų taikymo statistika. Antrame skyriuje pateikiama prekybos liberalizavimo raida, plačiau aprašomas antidempingo muitų teisinis reglamentavimas, privalomos procedūros, jų taikymas. Trečiame skyriuje apžvelgiami tarifinio prekių klasifikavimo principai, taisyklės, nagrinėjami galimi antidempingo muitų apėjimo atvejai dėl neteisingo prekės kodo deklaravimo tam tikrose prekių grupėse - avalynės, dviračių ir lempų.

I. ANTIDEMPINGO MUITAI – VIENA IŠ VIDAUS RINKOS APSAUGOS PRIEMONIŲ

Pastaruoju metu liberalizuojant prekybą svarbią reikšmę įgauna EB naudojamos prekybos apsaugos, ypač antidempingo, priemonės. Prekybos apsaugos priemonėmis siekiama apsaugoti Bendrijos rinką nuo importuojamų prekių, o jų naudojimas teisinamas vietinėms pramonės šakoms daromu žalingu poveikiu ir "neteisingomis prekybos taisyklėmis". Be to, apsaugos priemonės gali būti atsakomojo pobūdžio, reaguojant į trečiųjų šalių nustatytas kliūtis EB eksportuojamoms prekėms; jomis gali būti įgyvendinama užsienio politika ar ginami Bendrijos eksportuotojų interesai. Taikant šias priemones svarbu tai, kaip interpretuojamas importuojamų prekių poveikis valstybių narių bei regionų ūkiui, t. y. išorinės prekybos apsaugos priemonės turi politinę reikšmę skatinant EB solidarumą. Šiuo metu EB yra viena iš dažniausiai antidempingo priemonės taikančių PPO narių¹ [32].

Kaip apibrėžia Tarybos reglamentas (EB) Nr. 384/96 1995 m. gruodžio 22 d. dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, „preke dempingo kaina yra laikoma prekė, jeigu jos eksporto į Bendriją kaina yra mažesnė nei palyginamoji panašios prekės kaina įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje“² [26]. Kitaip tariant, dempingas yra prekių pardavimas užsienio rinkose „žemesnėmis nei normalios kainomis“, sukeltis žalą importuojančios šalies identiškų ar panašių prekių gamintojams. Knygoje „Makroekonomika“ (2001) nurodoma, kad „dempingas – tai prekių pardavimas užsienio rinkos žemesnėmis negu vidaus ar pasaulinės rinkos kainomis, kartais net žemesnėmis už gamybos kaštus“³[25.P.522].

Peter Klein, Europos Komisijos Generalinio Prekybos direktorato B1 skyriaus vadovas, Vilniuje vykusioje konferencijoje “Tarptautinė prekybos ir ES prekybos apsaugos priemonės: ką turi žinoti įmonės?” (2005 09 14) dempingo apibrėžimą išreiškė taip⁴ [39]:

Eksporto kaina (pvz, 80)	žemesnė nei panašios prekės	Vidaus kaina (pvz, 100)
= Dempingas !!! (=20)		

¹<http://www.euro.lt/showitems.php?TopMenuID=7&MenuItemID=42&ItemID=1236&LangID=1>; prisijungimo laikas: 2006-06-02.

² Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1996 m. 1 straipsnis.

³ Makroekonomika. – Kaunas: Technologija, 2001. P. 522.

⁴ <http://www.eic-vilnius.lt/home/eic/lt/FilesForDownload/files/Antidumping%20and%20Trade%20Defence%20Instruments%2020050914.ppt>; prisijungimo laikas: 2006-06-02.

Kadangi, paprastai dempingu siekiama vietiniams gamintojams sudaryti kuo sudėtingesnes konkuravimo sąlygas, vedančias prie jų pasitraukimo iš rinkos, daugelyje valstybių buvo priimti antidempingo įstatymai, kaip apsaugos priemonė nuo nesažiningos konkurencijos. Pirmieji specialūs antidempingo įstatymai buvo išleisti Kanadoje (1904 m.), Naujojoje Zelandijoje (1905 m.) ir Australijoje (1906 m.). Vėliau jų pavyzdžiu pasekė daugelis kitų valstybių. Lietuvoje specialus antidempingo įstatymas buvo priimtas 1998 m. birželio 23 d. Tapus ES nare, Lietuvoje pradėjo galioti Europos Bendrijos rinkos apsaugos teisės aktai.

Antidempingo priemonių tikslas - užtikrinti vietos gamintojo interesų apsaugą ne tikta nustačius dempingą bei žalą, tačiau ir tyrimo, kuri atliekant siekiama nustatyti dempingą, metu. Antidempingo muitai taikomi prieš konkretaus gamintojo konkrečią prekę, o ne prieš tam tikrą valstybę⁵ [32].

Dempingas gali atsirasti tokiais pagrindiniais atvejais:

- Siekiant išgalėti užsienio rinkose, užvaldyti jas (numatytas dempingas). Šiuo atveju dempingas taikomas tol, kol vietiniai gamintojai pralaimi konkurencinėje kovoje ir pasitraukia iš rinkos. Tuomet kainos padidinamos ir dažnai viršija iki dempingo buvusį lygį. Taip įvyksta tuo atveju, kai įmonės, taikančios dempingą, toje šalyje įgauna monopolinę ar oligopolinę padėtį;
- Pastovus prekių eksportas žemesne teisingos kainos (pastovus dempingas) siekiant išplėsti gamybą, kad būtų gaunama didesnė ekonomija dėl gamybos masto. Šiuo atveju dempingo būdu realizuojama kitose šalyse ta produkcija, kuri neturėjo paklausos šalies vidaus rinkoje;
- Norint realizuoti produkcijos perteklių, atsiradusį klaidingai įvertinus prekės paklausą ir pagaminus pernelyg daug prekių (atsitiktinis dempingas)⁶ [25. P.522];
- Eksporto kainų išaukštinimas palyginus su pardavimo kainomis tų pačių prekių vidaus rinkoje (atvirkštinis dempingas). Sutinkamas ypač retai, dažniausiai nenumatytų aštrių valiutos kursų svyravimų pasekoje;
- Dviejų šalių pasitinkanti prekyba sumažinant kainas vienos ir tos pačios kainos (abipusis dempingas). Sutinkamas taip pat retai kaip rezultatas aukštos monopolijos tam tikrai prekei abiejų šalių vidaus rinkose⁷ [10];
- Dempingas gali būti pasekmės dėl rinkos įsikišimo arba valstybės subsidijų kompanijos produkcijai, kuri suteikia dirbtinai žemas eksporto kainas.

Verta paminėti, kad dempingo atsiradimą gali lemti ir kitos priežastys, kaip, pavyzdžiui, naujos technologijos įdiegimas, kuris dažnai suteikia šaliai laikiną palyginamąjį pranašumą. Kai

⁵ http://www.euro.lt/Pov_tyrimai/docs/21.pdf; prisijungimo laikas: 2006-06-02.

⁶ Makroekonomika. – Kaunas: Technologija, 2001. P. 522.

⁷ <http://www.straipsniai.lt/vadyba/puslapis/36207>; prisijungimo laikas: 2006-10-07.

šià technologijà įdiegia ir kitos šalys, svarbiu palyginamojo pranašumo veiksmu tampa santykinis aprūpinimas gamybos veiksniais ir santykinė gamybos veiksmų sąnaudų vertė. Vidaus gamintojai, pradėję palyginamąjį pranašumą, pradeda reikšti nepasitenkinimą dėl konkurencijos, kurià sukelia prekių, pagamintų naudojant pigesnę darbo jėgà, importas. Ilgos trukmės laikotarpiu kiekviena valstybė susitaiko su tokia padėtimi ir pripažįsta, kad jos palyginamasis pranašumas turi keistis⁸ [25. P.527].

Atrodytų, jog antidempingo mokesčiai yra visiškai pateisinama priemonė, jei ja siekiama išgelbėti vietinę pramonę. Tuo labiau, kad skirtingai nei importo muitai, ji yra taikoma konkrečiai užsienio įmonei ir šitaip mažiau iškraipo prekybà. Tačiau antidempingo mokesčiai yra sunkiai pateisinami ir kelia žalà ne tik importuotojams, kurių prekės yra apmokestinamos, bet ir kitoms įmonėms bei visam šalies ūkiui.

Antidempingo muitų naudojimą bandoma pateisinti argumentuojant vidaus gamybos konkurencingumo užtikrinimu ir naujai atsirandančių šakų vystymosi galimybių užtikrinimu, tačiau vidaus gamybos konkurencingumo stiprinimas, naudojant antidempingo priemones, padeda vietiniams gamintojams, bet dėl aukštų kainų nuostolingas vietiniams vartotojams, kadangi pabrangsta įvežama produkcija ir išauga jos vartojimo kaštai. Dėl to kyla vartotojų nepasitenkinimas ir vienos įmonės apsauga lengvai gali pavirsti politine problema, į kurià pačios save įpainioja valstybės institucijos. Be to, vietinės pramonės gamintojai, nesant užsienio konkurencijos, gali virsti monopolistais. Tai kenkia ne tik vartotojams, bet ir stabdo gamybos vystymąsi.

Silpnai išsivysčiusiose šalyse sunku nustatyti, kuri iš naujai atsiradusių šakų gali pasiekti aukštą išsivystymo lygį, todėl praktiškai antidempingo mokesčiais dažnai bandoma apsaugoti konkrečias konkuruoti nesugebančias įmones. Šitaip pažeidžiamas principas, jog valstybės neturėtų kištis į tarptautinę konkurenciją. Juolab kad šiuo metu įmonės dažnai diferencijuoja kainà priklausomai nuo prekių pardavimo rinkos ir tai tampa įprasta marketingo priemone⁹ [42].

Konkurencija priverčia palaikyti didelį verslo aktyvumą, ieškoti naujų ekonomikos augimo galimybių ir sunaikina neefektyvias, nesugebančias konkuruoti verslo formas. Vadinasi, įvedant antidempingo muitus nors ir apsaugomos tam tikros gamybos šakos, tačiau yra iškraipoma natūrali konkurencinė rinka, sumažinamos paskatos keisti nekonkurencingos prekės gamybà.

Suteikus vidaus rinkos apsaugà vietiniams gamintojams sumažinamas nedarbas šalies viduje, tačiau vartotojai dėl to irgi patiria nuostolių. Kadangi muitų tarifas padidina importuojamų prekių kainà, tai padidėja paklausa šalies vietinei produkcijai. Tokiu atveju

⁸ Makroekonomika. – Kaunas: Technologija, 2001. P. 527.

⁹http://www.lrinka.lt/index.php/meniu/spaudai/straipsniai_ir_komentarai/antidempingo_mokesciai_ir_ju_zala/174; prisijungimo data: 2006-04-20.

įmonės samdo daugiau darbuotojų, norėdamos padidinti prekių pasiūlą vidaus rinkoje, ir nedarbas mažėja. Tokiose šalyse didėja nedarbas, jei kitos sąlygos nekinta¹⁰ [25. P.526].

Taigi, antidempingo bylos yra nors ir visuotinai pripažįstama, tačiau dažniausiai nepateisinama gamintojų apsaugos priemonė. R.Vilpišauskas straipsnyje „Antidempingo mokesčiai ir jų žala“ teigia, kad „pagrindinis būdas padėti vietinei pramonei yra stabilios ir prognozuojamos ekonominės ir teisinės aplinkos sudarymas bei susitarimai su kitomis prekybos partnerėmis dėl susilaikymo nuo tokių priemonių, kaip antidempingas, naudojimo“¹¹ [42]. Tačiau V.Rimkus pastebi, kad „bendrame tarptautinės prekybos liberalizavimo kontekste ryškėja, kad kai kurios šalys, mažindamos muitus pagal tarptautinius susitarimus, didina savo rinkų apsaugą plėsdamos netarifinius apribojimus, taip pat taikydamos rinkos apsaugos priemones, dangstydamosi vietos gamintojų apsauga“¹² [33. P.102].

Nors literatūroje dažnai pateikiami argumentai prieš antidempingo priemonių naudojimą, tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad PPO pateisina ir leidžia imtis atsakomųjų veiksmų prieš nesažiningos konkurencijos būdus. PPO pripažįsta, kad apsaugos muitai būtini, nes suteikia galimybę vystyti naujoms šakoms (laikina naujai atsirandančių firmų apsauga nuo konkurencijos padeda joms tapti efektyviais gamintojais).

Augant prekybos liberalizacijai, didėja antidempingo priemonių naudojimas visame pasaulyje. Antidempingo priemonių naudojimas ypač išaugo per paskutinius 25 metus. Tai kelia pavojų, kadangi pagalbos ieškojimas nustatant antidempingo muitus griaua nuspėjamumo ir nediskriminacijos principo taikymą prekybos politikoje. Visa tai pasiekama per sėkmingus daugiašalės prekybos derybų raundus. Iki 1990-ųjų antidempingo priemonės pagrinde buvo naudojamos ekonomiškai stiprių šalių, dar vadinamų „tradiciniais vartotojais“ (Australija, Kanada, ES ir Jungtinę Karalystę). Joms priskiriama daugiau kaip 80 % bendro skaičiaus antidempingo tyrimų. Pastaraisiais metais Argentina, Brazilija, Indija, Meksika, Korėjos Respublika, Pietų Afrika ir Turkija („naujieji vartotojai“) vis daugiau inicijuoja antidempingo tyrimų, nors 1980-aisiais faktiškai nebuvo inicijuotas nei vienas šių šalių tyrimas¹³[40]

Europos Sąjunga užima trečią vietą pagal antidempingo tyrimų inicijavimą tarp PPO šalių (1995 – 2005 m. 327 tyrimai). Daugiausiai antidempingo tyrimus inicijuoja Indija (1995 – 2005 m. 425 tyrimai), antrąją vietą užima JAV (1995 – 2005 m. – 366 tyrimai) (1 pav.; 1 priedas)¹⁴ .

¹⁰ Makroekonomika. – Kaunas: Technologija, 2001. P. 526.

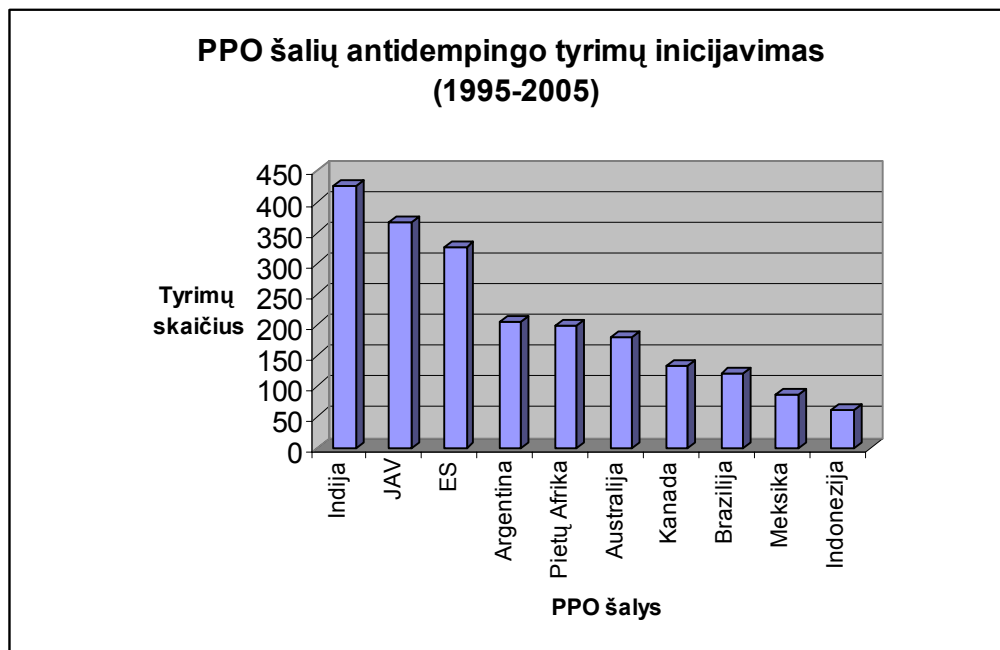
¹¹http://www.lrinka.lt/index.php/meniu/spaudai/straipsniai_ir_komentarai/antidempingo_mokesčiai_ir_ju_žala/174; prisijungimo data: 2006-04-20.

¹² Rimkus V. Vidaus apsaugos priemonių taikymas Lietuvoje // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 102.

¹³http://unctad.org/en/docs/tdr2006_en.pdf; prisijungimo laikas: 2006-10-17.

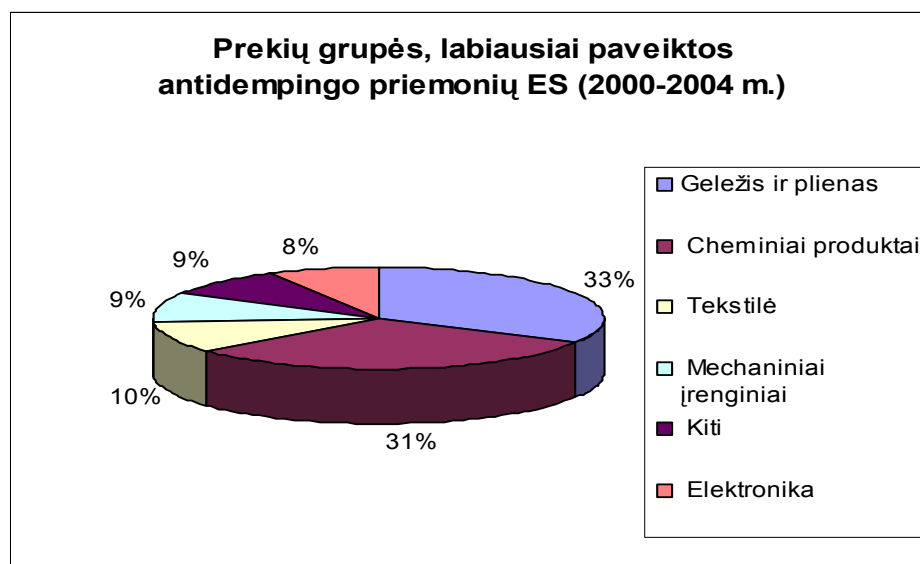
¹⁴http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_statab2_e.pdf; prisijungimo laikas: 2006-06-11.

1 pav. PPO šalių antidempingo tyrimų inicijavimas (1995-2005)

Azijos šalys susilaukia daugiausiai tyrimų dėl prekių pardavimo dempingo kaina. Nuo 1980-ųjų iki 2005-ųjų joms taikomų tyrimų skaičius išaugo nuo 30 % iki 70 % . Kinija tampa viena dažniausiai tiriamų šalių: 2005-aisiais jai teko 30 % visų antidempingo tyrimų¹⁵ [40].

2 pav. Prekių grupės, labiausiai paveiktos antidempingo priemonių ES (2000-2004 m.)

¹⁵http://unctad.org/en/docs/tdr2006_en.pdf; prisijungimo laikas: 2006-10-17.

Sektoriai, labiausiai paveikti antidempingo veikslių tarp PPO narių yra metalų, daugiausiai plieno, po to – cheminiai preparatai, plastikai, tekstilė, mašinų detalės ir įrenginiai, žemės ūkio ir maisto produktai (2 pav.)¹⁶[39].

II. ANTIDEMPINGO PRIEMONIŲ TEISINIS REGLAMENTAVIMAS EB

2.1. Pasaulio prekybos organizacijos antidempingo priemonių taikymo teisinio reglamentavimo raida

Bendroji prekybos politika (angl. *common commercial policy*) - taisyklių rinkinys, reglamentuojantis Europos Bendrijos prekybos su trečiosiomis šalimis režimą. Bendroji prekybos politika - tai viena iš keleto sričių, numatytų Europos ekonominės bendrijos steigimo (Romos) sutartyje. Siekis įgyvendinti bendrąjį muitų tarifą ir bendrąją prekybos politiką trečiųjų šalių atžvilgiu suformuluotas Romos sutarties 3 straipsnyje, o prekybos politikos principai ir jos vykdymo taisyklės išdėstyti 131-134 straipsniuose. Bendrosios politikos tikslai išdėstyti 131 straipsnyje: "Tarpusavyje įsteigdamos muitų sąjungą, valstybės narės siekia bendrų interesų labai prisidėti prie darnaus pasaulinės prekybos plėtojimo, nuoseklaus tarptautinės prekybos apribojimų naikinimo ir maito mokesčių kliūčių mažinimo."

Tarptautinės prekybos liberalizavimą skatina ir daugiašalių susitarimų vykdymą prižiūri Pasaulio prekybos organizacija (PPO) (angl. *World Trade Organisation (WTO)*) – pasaulinė tarptautinė organizacija, įkurta 1995 m., kai Bendroji muitų ir prekybos sutartis – GATT (angl. *General Agreement on Tariffs and Trade – Bendras susitarimas dėl muitų ir prekybos*) įgijo organizacines ir administracines struktūras. Iki tol veikusią GATT sudarė daugiašalis pasaulinę prekybą reglamentuojančių susitarimų paketas. Pasaulio prekybos organizacija iki šiol neretai vadinama GATT, nes ji nepakeitė GATT, o tik suteikė jai organizacines struktūras ir reglamentavo jos veiklą. Iš tikrųjų GATT yra principų, normų ir taisyklių, skirtų tarptautinių prekybinių santykių reguliavimui, sąvadas. Juridiškai GATT veikla buvo pagrįsta ne valstybių naryste, bet jų dalyvavimu susitarimuose.

GATT sudarė trys dalys. Pirmoji buvo skirta didžiausio palankumo statuso apibrėžimui bei įsipareigojimo stabilizuoti ir mažinti muitų tarifus įtvirtinimui, antroji – netarifinėms kliūtims, t.y. importo licenzijoms, subsidijoms, antidempingo priemonėms ir pan., apibrėžti, trečioji – susitarimo vykdymo procedūrų, ypač ginčų sprendimo mechanizmo, įtvirtinimui. 1964

¹⁶ <http://www.eic-vilnius.lt/home/eic/lt/FilesForDownload/files/Antidumping%20and%20Trade%20Defence%20Instruments%2020050914.ppt>; prisijungimo laikas: 2006-11-20.

m. buvo pridėta ketvirtoji dalis, įtvirtinusi abipusiškumo principą derybose tarp išsivysčiusių ir besivystančių valstybių. Iki šiol surengti devyni derybų ciklai, vadinami raundais (3 pav.).

3 pav. GATT derybų raundų rezultatai

Metai	Raundo pavadinimas, derybų vieta	Derybų klausimai
1947	Ženevos	muitų tarifai
1949	Anesijo	muitų tarifai
1951	Tokijo	muitų tarifai
1956	Ženevos	muitų tarifai
1960-1961	Dilono raundas, Ženeva	muitų tarifai
1964-1967	Kenedžio raundas, Ženeva	muitų tarifai ir antidempingo priemonės
1973-1979	Tokijo raundas, Tokijas, Ženeva	muitų tarifai, netarifinės priemonės, bendri susitarimai
1986-1994	Urugvajaus, arba „Blair House“, raundas Punta del Este, Ženeva	muitų tarifai, netarifinės priemonės, bendros taisyklės, paslaugos, intelektualinė nuosavybė, ginčų sprendimas, tekstilė, žemės ūkis, PPO įkūrimas
2001 - ...	Dohos raundas, Doha	importo muitų sumažinimas, paslaugų rinkos liberalizavimas, prekybos taisyklių, ginčų taisyklių peržiūrėjimas, prekyba ir aplinkosauga, prekybos palengvinimas, konkurencija, investicijos, e. komercija ir kt.

Bendrasis susitarimais dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1947) buvo pasirašytas 1947 m. ir įsigaliojo 1948 m. Tai pagrindinis dokumentas, kuriuo įtvirtinami tarptautinės prekybos principai¹⁷. [17].

GATT VI skyrius reglamentavo antidempingo priemonių taikymą tarptautinėje prekyboje. Tačiau dėl kontrastingų GATT dalių buvo susitarta labiau detalizuoti antidempingą

¹⁷http://www.zum.lt/min/ezinios/dsp_news.cfm?NewsID=2135&langparam=LT&Title=&From=&To=&Page=21&ist=10; prisijungimo laikas: 2006-09-13.

kodekse. Pirmasis toks kodeksas, Sutartis dėl antidempingo praktikos, įsigaliojo 1967, kaip Kenedžio raundo rezultatas. Tačiau Jungtinės Valstijos niekada neprisijungė prie Kenedžio raundo kodekso, ir todėl šis kodeksas turėjo itin nedidelę praktinę svarbą.

Tokijo (1973-1979) ir Urugvajaus (1986-1994) raundai pateikė kiekybinį poslinkį. Jie labiau detalizavo dempingo nustatymą ir žalą. Taip pat svarbu, kad jie nustatė esmines detales pagrindinėms procedūroms ir nustatė reikalavimus, kurie turėtų būti įvykdyti atliekant tyrimą¹⁸ [16].

PPO nuostatos dėl dempingo tapo Sutartimi dėl Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos 1994 VI straipsnio įgyvendinimo, dar vadinamu Antidempingo kodeksu, kuriame išdėstytos taisyklės, reikalavimai dėl skundo pateikimo, dempingo, žalos nustatymo, tyrimo procedūros, galimos priemonės nustačius dempingą.

Europos Sąjungoje dempingo klausimai priklauso jos centrinių organų kompetencijai, o šiuos klausimus reglamentuojanti 1995 m. gruodžio 22 d. reguliacija Nr. 384/96 yra teisės aktas, tiesiogiai taikomas Europos Sąjungos valstybėse-narėse, taip pat ir Lietuvoje, jai tapus Europos Sąjungos nare (nuo 2004 05 01).

2.2. Antidempingo muitų taikymo sąlygos

Remiantis Tarybos reglamentu (EB) Nr.384/96 1 straipsniu, antidempingo muitas gali būti taikomas bet kuriai importuojamai prekei dempingo kaina, kurią išleidus laisvai cirkuliuoti Bendrijoje būtų padaryta žala. Preke dempingo kaina yra laikoma prekė, jeigu jos eksporto į Bendriją kaina yra mažesnė nei palyginamoji panašios prekės kaina įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje. Eksportuojančia valstybe paprastai laikoma prekės kilmės valstybė. Tačiau ja gali būti tarpinė valstybė, išskyrus, pavyzdžiui, kai prekė yra tik pervežama per tą valstybę arba kai svarstoma prekė negaminama toje valstybėje arba kai toje valstybėje tokioms prekėms nėra palyginamosios kainos.

„Panaši prekė“ yra identiška prekė, t.y. prekė, visais atžvilgiais panaši į svarstomą prekę, o jeigu identiškos prekės nėra – kita panašiomis svarstomos prekės charakteristikomis pasižyminti prekė¹⁹ [25. 1 str.].

Antidempingo priemonės yra taikomos prieš konkretaus gamintojo konkrečią prekę, o ne prieš tam tikrą valstybę. Tam kad būtų galima taikyti antidempingo priemonės turi būti įrodyta, kad importuojamoms prekėms yra taikomas dempingas, nustatyta jų padaryta materialinė žala,

¹⁸ http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-05-20.

¹⁹ Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1995 m. 1 straipsnis.

įrodomas priežastinis ryšys tarp pardavimų žemesnėmis kainomis ir žalos. Be to, antidempingo priemonės turi būti naudingos Bendrijos interesams.

Pagrindinės procedūros, būtinos antidempingo priemonių įvedimui bei jų taikymui (2 priedas):

- tyrimo inicijavimas,
- dempingo tyrimas,
- žalos nustatymas,
- laikinųjų antidempingo priemonių įvedimas tyrimo metu,
- procedūros, kuriomis vadovaujantis priimami eksportuotojų įsipareigojimai dėl kainų ir įvedami antidempingo muitai,
- antidempingo muitų taikymo bei įsipareigojimų dėl kainų peržiūrų vykdymo procedūros.
- Nustatyta informacijos, susijusios su vykdomomis antidempingo procedūromis, viešo paskelbimo bei pranešimo, su dempingo tyrimu ir antidempingo priemonių taikymu susijusiems subjektams, tvarka.

2.2.1. Dempingo nustatymas

Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr.384/96 normalioji vertė paprastai yra nustatoma pagal kainas, kurias įprastomis prekybos sąlygomis moka arba turi mokėti nepriklausomi pirkėjai eksportuojančios valstybės vidaus rinkoje. Tačiau jeigu eksportuotojas eksportuojančioje valstybėje negamina arba neparduoda panašių prekių, normalioji vertė gali būti nustatoma pagal kitų tokios prekės pardavėjų ar gamintojų kainas. Kainos tarp šalių, kurios įtariamoms tarpusavyje susijusios arba sudariusios kompensacinį susitarimą, negali būti laikomos kainomis įprastomis prekybos sąlygomis ir nenaudojamos nustatant normaliąją vertę, nebent būtų nustatyta, kad tokie tarpusavio santykiai neturi įtakos šioms kainoms.

Normaliajai vertei nustatyti paprastai naudojami panašios prekės pardavimų vidaus rinkoje rodikliai, jeigu tokių pardavimų kiekis yra ne mažesnis nei 5% svarstomos prekės pardavimų Bendrijos rinkai. Tačiau gali būti naudojami ir mažesnės apimties pardavimų rodikliai, pavyzdžiui, kai mokama kaina laikoma tipiška tiriamoje rinkoje.

Jei nėra galimybės deramai palyginti, panašios prekės normalioji vertė nustatoma pagal jos gamybos sąnaudas prekės kilmės šalyje, pridėjus pagrįstas prekės pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas bei pagrįstą pelną, arba pagal eksporto į trečiąją valstybę įprastomis prekybos sąlygomis kainą, su sąlyga, kad tokia kaina yra tipiška.

Į panašios prekės pardavimus neatsižvelgiama nustatant normaliąją vertę, jei prekės parduodamos kainomis, mažesnėmis už prekės vieneto gamybos sąnaudas (pastovias ir

kintamas), prie jų pridėjus pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas bei pagrįstą pelną; jei nustatoma, kad taip buvo parduodama pakankamai ilgą laiką (paprastai vienerius metus, bet ne trumpiau nei šešis mėnesius), dideliais kiekiais ir tokiomis kainomis, kurios per pagrįstą laikotarpį nepadengia visų prekęs sąnaudų.

Jeigu importuojama iš ne rinkos ekonomikos valstybių, normalioji vertė nustatoma pagal trečiosios rinkos ekonomikos valstybės kainą vidaus rinkoje arba apskaičiuotą vertę, arba pagal tokios trečiosios valstybės prekęs kainas parduodant į kitas valstybes, taip pat ir Bendriją, o jeigu tai neįmanoma - bet kuriuo kitu pagrįstu būdu, tarp jų – pagal kainą, faktiškai sumokėtą ar mokėtiną už panašią prekę Bendrijoje, tinkamai pakoreguotą, jei būtina įskaityti pagrįstą pelną.

Eksporto kaina yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekę, ją parduodant eksportui iš eksportuojančios valstybės į Bendriją.

Tais atvejais, kai eksporto kainos nėra arba kai eksporto kaina atrodo nepatikima dėl eksportuotojo ir importuotojo ar trečiosios šalies tarpusavio saitų ar kompensacinių susitarimų, eksporto kaina gali būti apskaičiuota pagal kainą, už kurią importuotos prekės yra pirmą kartą perparduodamos nepriklausomam pirkėjui arba – jei tai nėra įmanoma – bet kuriuo kitu priimtiniu būdu. Norint nustatyti patikimą eksporto kainą ties Bendrijos muitų sienomis, ji koreguojama pagal visas išlaidas, įskaitant muitus ir mokesčius, patirtus tarp importavimo ir perpardavimo, taip pat priaugantį pelną. Tam tikrais atvejais, išlaidos gali būti koreguojamos atsižvelgiant į įprastines pervežimo, draudimo, aptarnavimo, krovimo ir papildomas išlaidas, muito mokesčius, antidempingo muitus, kitus mokesčius, mokėtinus importuojančioje valstybėje už prekių importą ar pardavimą, ir pagrįstą pardavimo, bendrųjų ir administracinių išlaidų bei pelno skirtumą.

Eksporto kainos ir normaliosios vertės palyginimas turi būti atliktas tuo pačiu prekybos lygiu, lyginant per kiek galima artimesnį laiką darytus pardavimus, atsižvelgiant į kitus skirtumus, turinčius įtakos kainų palyginamumui. Jeigu nustatytos normalioji vertė ir eksporto kaina nėra vienodo palyginamojo pagrindo, jos turi būti koreguojamos kiekvienu atveju individualiai, atsižvelgiant į besiskiriančius veiksniai, kurie, kaip tvirtinama arba įrodyta, turi įtakos kainoms ir kainų palyginamumui. Vengiama bet kokio dvigubo koregavimo, ypač dėl nuolaidų, lengvatų, parduotų prekių kiekių ar prekybos lygio. Kai atsižvelgiama į nurodytas sąlygas, veiksniai, pagal kuriuos gali būti koreguojama, yra:

- a) fizinės savybės;
- b) importo mokesčiai ir netiesioginiai mokesčiai;
- c) nuolaidos, lengvatos, parduotų prekių kiekiai ;
- d) prekybos lygis;
- e) gabenimo, draudimo, aptarnavimo, krovimo ir pagalbinės išlaidos;
- f) pakavimas;

- g) kreditas;
- h) išlaidos po pardavimo ;
- i) komisiniai;
- j) valiutos konvertavimas;
- k) kiti veiksniai.

Dempingo skirtumas yra laikomas dydis, kuriuo normalioji vertė viršija eksporto kainą. Dempingo skirtumas nustatomas individualiai pagal kiekvieną tiriamą eksportuotoją.

Laikantis kitų taikytinų nuostatų dėl teisingo palyginimo, dempingo skirtumas tiriamuoju laikotarpiu paprastai nustatomas palyginant normaliosios vertės svertinį vidurkį su visų eksporto į Bendriją sandorių kainų svertiniu vidurkiu arba palyginant individualias normaliąsias vertes su kiekvieno sandorio individualiomis eksporto į Bendriją kainomis. Tačiau normalioji vertė, nustatyta kaip svertinis vidurkis, gali būti palyginama su visų individualių eksporto į Bendriją sandorių kainomis, jeigu yra tam tikra eksporto kainų tendencija, kuri žymiai skiriasi priklausomai nuo pirkėjų, regionų ar laiko periodų, ir jeigu pirmame šios dalies sakinyje nurodyti metodai neatspindi viso vykstančio dempingo masto²⁰ [25. 2str.; 24. 1str.].

Kaip nurodoma Tarybos reglamento (EB) Nr.384/96 septynioliktame straipsnyje, tais atvejais, kai skundo pateikėjų, eksportuotojų, importuotojų, prekės tipų ar sandorių yra labai daug, tyrimo mastas gali būti apribotas: arba tyrimui atrenkant tiksliai pagrįstai nustatytą šalių, prekių ar sandorių pavyzdžių skaičių, kurie pagal atrankos metu turimą informaciją yra statistiškai tinkami, arba tiriant didžiausią tipišką produkcijos, pardavimo ar eksporto kiekį, kurį galima pagrįstai ištirti per turimą laiką²¹ [25. 17str.].

2.2.2. Žalos nustatymas

Sąvoka „žala“ suprantama kaip materialinė žala Bendrijos pramonei, materialinės žalos grėsmė Bendrijos pramonei arba materialinės kliūtys tai pramonei kurtis. Žala nustatoma, remiantis ją patvirtinančiais įrodymais ir objektyviai ištyrus:

- a) importo dempingo kaina kiekius ir poveikį panašių prekių kainoms Bendrijos rinkoje;
- b) tokio importo sąlygotą poveikį Bendrijos pramonei.

Vertinant importo dempingo kaina kiekį, reikia atsižvelgti į tai, ar iš viso žymiai išaugo importas dempingo kaina absoliučiu dydžiu arba lyginant su gamyba ar suvartojimu Bendrijoje. Vertinant importo dempingo kaina poveikį kainoms, reikia nustatyti, ar prekės dempingo kaina

²⁰ Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1995 m. 2 straipsnis;

²¹ Ten pat.. 17 straipsnis.

yra importuojamos žymiai mažesnėmis kainomis nei Bendrijos pramonės panašių prekių kainomis, arba į tai, ar toks importas turėjo kitokią poveikį – ženkliai nusmukdė kainas arba smarkiai trukdė kainoms kilti, kaip kad būtų atsitikę kitomis aplinkybėmis. Nei vienas šių veiksnių nėra būtinai lemiamas.

Nagrinėjant importo dempingo kaina poveikį tiriamai Bendrijos pramonei, reikia ištirti visus svarbius atitinkamos pramonės būklę apibūdinančius ekonominius veiksnius ir rodiklius, tokius kaip: pramonės pastangas atsigauti po dempingo ir subsidijavimo praeityje padaryto poveikio, esamo dempingo skirtumo dydį, esamą ir galimą prekybos, pelno normos, produkcijos, rinkos dalies, produktyvumo, investicijų grąžos, pajėgumų panaudojimo sumažėjimą; Bendrijos kainas įtakojančius veiksnius; esamą ir galimą neigiamą poveikį pinigų srautams, atsargų kiekiui, užimtumui, darbo užmokesčiui, gamybos plėtrai, galimybėms sukaupti kapitalą ir pritraukti investicijas. Šis sąrašas nėra išsamus, be to, jokie iš išvardytų veiksnių nėra būtinai lemiami.

Pateikus visus minėtus minimus svarbius įrodymus turi būti akivaizdu, kad importas dempingo kaina sukelia žalą. Taip pat turi būti nagrinėjami ir kiti, be importo dempingo kaina, žinomi veiksniai, kurie tuo pat metu daro neigiamą poveikį Bendrijos pramonei, siekiant, kad šių veiksnių padaryta žala nebūtų priskiriama importui dempingo kaina. Tokio pobūdžio veiksniai gali būti: ne dempingo kainomis parduodamo importo kiekiai ir kainos, paklausos sumažėjimas ar vartojimo tendencijų pokyčiai, prekybos apribojimai ir konkurencija tarp trečiosios valstybės ir Bendrijos gamintojų, technologijos pažanga, Bendrijos pramonės eksporto plėtra ir gamybos našumo augimas²² [25. 3str].

2.2.3. Tyrimo inicijavimas

Tyrimas nustatyti įtariamo dempingo buvimą, mastą ir poveikį pradedamas, gavus raštišką bet kurio fizinio ar juridinio asmens arba asociacijos, neturinčios juridinio asmens teisių Bendrijos pramonės vardu pateiktą skundą, išskyrus atvejus, kai ypatingomis aplinkybėmis nusprendžiama pradėti tyrimą negavus Bendrijos pramonės vardu paduoto raštiško skundo, kuriuo prašoma pradėti tokį tyrimą.

Skundas gali būti pateikiamas Komisijai arba valstybei narei, kuri jį perduoda Komisijai. Visų gautų skundų nuorašus Komisija siunčia valstybėms narėms. Netgi nesant skundo, jeigu valstybė narė turi pakankamai dempingo arba jo sukeltos žalos Bendrijos pramonei įrodymų, nedelsiant juos perduoda Komisijai.

²² Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1995 m. 3 straipsnis.

Pateikiant skundą, būtina pateikti įrodymus: dempingo, žalos, importo dempingo kaina ir įtariamos žalos priežastinio ryšio įrodymai. Taip pat prašyme turi būti pateikiama informacija apie prašymo pateikėją, jo gaminamos prekės vidaus gamybos mastai, taip pat apie svarstomą prekę, žinomus svarstomos prekės gamintojus ir eksportuotojus, duomenys apie kainas, kuriomis parduodama svarstoma prekė ją gaminančios ar eksportuojančios valstybės (valstybių) vidaus rinkose, eksporto kainos arba kitu atveju – apie kainas, kuriomis prekė yra pirmą kartą perparduodama nepriklausomam pirkėjui Bendrijoje; duomenys apie svarstomos prekės importo kiekio pokyčius, tokio importo poveikį tapačios arba panašios prekės kainoms Bendrijos rinkoje ir sąlygotą poveikį Bendrijos pramonei.

Skundas turi būti paduotas Bendrijos vardu, t.y. jam turi pritarti tie Bendrijos gamintojai, kurių bendra gamybos apimtis sudaro daugiau nei 50% visų skundai pritariančių ar nepritariančių Bendrijos gamintojų, gaminančių panašią prekę, gamybos apimties ir kurių gamybos apimtis sudaro nemažiau nei 25% visų Bendrijos gamintojų, gaminančių panašią prekę, gamybos apimties.

Jeigu pasikonsultavus aišku, kad tyrimo procedūroms pradėti pakanka įrodymų, Komisija pradeda jas per 45 dienas nuo skundo pateikimo dienos ir apie tai paskelbia *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*. Dėl antidempingo tyrimo neturi būti stabdomos ar ribojamos muitinės procedūros²³ [25. 5str.]

2.2.4. Tyrimas

Inicijavus tyrimo procedūras Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, pradeda tyrimą Bendrijos mastu. Žala ir dempingas tiriami kartu. Tiriant dempingą tiriamasis laikotarpis paprastai imamas ne trumpesnis kaip 6 mėnesių laikotarpis iki tyrimo pradžios.

Klausimynus dėl dempingo tyrimo gavusioms šalims turi būti skirta ne mažiau kaip 30 dienų nuo klausimyno gavimo dienos atsakymams pateikti. Komisija gali prašyti, kad valstybės narės pateiktų informaciją, atlikti visas reikalingas apžiūras ir patikrinimus, ypač importuotojų, prekybininkų ir Bendrijos gamintojų atžvilgiu, bei atlikti tyrimus trečiosiose valstybėse, jeigu suinteresuotos įmonės duoda sutikimą ir jeigu nagrinėjamos valstybės valdžia yra oficialiai informuota ir tam neprieštarauja.

Vykstant antidempingo tyrimui, visoms suinteresuotosioms šalims sudaromos visos sąlygos ginti savo interesus.

Skundo pateikėjai, importuotojai ir eksportuotojai bei juos atstovaujančios asociacijos, vartotojai ir vartotojų asociacijos, kurie apie save pranešė nurodyta tvarka, taip pat

²³ Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1995 m. 5 straipsnis.

eksportuojančios valstybės atstovai, pateikę raštiškus prašymus, gali peržiūrėti visą bet kurios tyrime dalyvaujančios šalies pateiktą informaciją – skirtingai nei Bendrijos ar jos valstybių narių valdžios institucijų parengtus vidaus naudojimo dokumentus, – kuri yra svarbi jiems pateikiant savo argumentus, bet nėra konfidenciali, ir kuri yra naudojama atliekant tyrimą. Tokios šalys gali atsiliepti į gautą informaciją, o į jų pastabas atsižvelgiama, jeigu jos yra pakankamai pagrįstos atsiliepime.

Tyrimo procedūros turi būti baigtos, jei tai įmanoma, per vienerius metus. Tačiau bet kuriuo atveju tyrimas turi būti baigtas per 15 mėnesių nuo jo pradžios.

9 straipsnyje nurodoma, kad atsiėmus skundą, tyrimo procedūros gali būti nutrauktos, jeigu tai neprieštarauja Bendrijos interesams²⁴ [25. 6str.]..

2.2.5. Laikinosios priemonės

Prieš nustatant nuolatinius antidempingo muitus įprasta įvesti laikinuosius muitus.

Laikinosios priemonės gali būti taikomos tik, jeigu:

- i) tyrimas pradėtas vadovaujantis nustatyta tvarka, apie tai viešai paskelbta ir suinteresuotoms šalims buvo sudarytos sąlygos pateikti ir paaiškinti informaciją;
- ii) buvo priimtas teigiamas preliminarus sprendimas, kad egzistuoja dempingas ir jis sudaro sąlygas atsirasti žalai vietinei pramonei;
- iii) manoma, kad tokios priemonės reikalingos siekiant išvengti žalos, kuri dėl dempingo būtų padaryta tyrimo laikotarpiu.
- iv) laikinieji muitai gali būti nustatyti ne anksčiau kaip praėjus 60 dienų, bet ne vėliau kaip per devynis mėnesius nuo tyrimo procedūrų inicijavimo.

Laikinojo antidempingo muito dydis negali viršyti preliminariai nustatyto dempingo skirtumo ir turi būti mažesnis už tokį skirtumą, jei tokio mažesnio muito dydžio pakaks pašalinti žalą Bendrijos pramonei. Atitinkamos prekės išleidžiamos į laisvą apyvartą Bendrijoje tikta pateikus garantiją, kad laikinieji muitai bus sumokėti. Laikinieji muitai gali būti nustatyti šešiams mėnesiams, pratęsiant jų taikymą dar trejiems mėnesiams, arba gali būti iš karto nustatyti devyneriems mėnesiams. Tačiau pratęsti taikymą arba iš karto nustatyti devynerių mėnesių laikotarpį galima tik tuo atveju, jeigu to reikalauja ar, Komisijai apie tai pranešus neprieštarauja eksportuotojai, atstovaujantys didelę susijusios prekybos dalį²⁵ [25. 7 str.]..

²⁴ Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1995 m. 6 straipsnis.

²⁵ Ten pat. 7 straipsnis.

2.2.6. Įsipareigojimai dėl kainų

Komisija gali priimti bet kurio eksportuotojo savanoriškus pakankamus įsipareigojimus peržiūrėti savo kainas ar nutraukti eksportą dempingo kainomis, jei, pasikonsultavus su Patariamuoju komitetu, įsitikinama, kad taip bus pašalintas žalingas dempingo poveikis. Tokiu atveju laikinieji arba galutiniai muitai netaikomi. Kainos pagal šiuos įsipareigojimus didinamos ne daugiau nei būtina dempingo skirtumui pašalinti, ir jos turėtų būti didinamos mažiau nei dempingo skirtumas, jei tokio padidrinimo užtektų žalai Bendrijos pramonei pašalinti.

Jeigu įsipareigojimai dėl kainų priimami, dempingo ir žalos tyrimas paprastai užbaigiamas. Jeigu įsipareigojimas priimamas, dempingo ir žalos tyrimas vis tiek atliekamas iki galo, jeigu to nori eksportuotojas arba taip nutaria institucijos. Nenustačius dempingo ar žalos, įsipareigojimas dėl kainų automatiškai nustoja galioti, išskyrus atvejus, kai dempingo ar žalos faktai nenustatomi iš esmės dėl priimto įsipareigojimo. Tokiais atvejais gali būti reikalaujama, kad įsipareigojimo būtų laikomasi pagrįstą laiką. Bet kuriai šaliai pažeidus ar atsiėmus savo įsipareigojimą dėl kainų įvedamas nuolatinis muitas²⁶ [25. 8 str.; 26. 1str.].

2.2.7. Tyrimo nutraukimas, netaikant priemonių ir galutinių muitų nustatymas

Kai galutinai nustatyti faktai įrodo, kad yra dempingas ir jo padaryta žala bei dėl Bendrijos interesų reikia įsikišti, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, pateiktu pasikonsultavus su Patariamuoju komitetu, nustato galutinį antidempingo muitą. Taryba priima pasiūlymą, jei ji paprastąja balsų dauguma nenusprendžia atmesti pasiūlymo per vieną mėnesį nuo tos dienos, kai Komisija jį pateikė. Antidempingo muito suma neviršija nustatyto dempingo skirtumo, tačiau ji turėtų būti mažesnė už šį skirtumą, jei šio mažesnio muito pakaktų Bendrijos pramonei padarytai žalai pašalinti²⁷ [26. 3 str.].

Laikinosios priemonės ir galutiniai antidempingo muitai taikomi tik toms prekėms, kurios išleidžiamos į laisvą apyvartą po to, kai įsigalioja priimtas sprendimas, išskyrus atvejus, numatytus šiame reglamente. Galutinis antidempingo muitas gali būti taikomas prekėms, įvežtoms vartoti ne daugiau kaip 90 dienų likus iki laikinųjų priemonių taikymo pradžios, bet ne anksčiau tyrimo pradžios.

²⁶ Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1996 m. 8 straipsnis;

²⁷ Ten pat. 9 straipsnis.

2.2.8. Priemonių trukmė, peržiūros ir muitų gražinimai

Pagal reglamento 11 straipsnį, Bet kuri antidempingo priemonė galioja tiksliai tokį laiką ir tokiu mastu, kiek tai reikalinga neutralizuoti žalą sukeltą dumpingą. Galutinė antidempingo priemonė baigia galioti, praėjus penkeriems metams nuo sprendimo ją taikyti įsigaliojimo dienos arba penkeriems metams nuo paskutinės dumpingą ir jo žalą nagrinėjusios peržiūros užbaigimo dienos, jeigu peržiūros metu nebuvo nustatyta, kad priemonei baigus galioti bus labai tikėtina, jog dumpingas ir žala tęsis arba pasikartos. Peržiūra dėl priemonės pratęsimo pradeda Komisijos arba Bendrijos gamintojų iniciatyva ir tokia priemonė galioja iki peržiūros pabaigos.

Taikomos priemonės gali būti peržiūrimos, jei reikia, jeigu nuo galutinės priemonės taikymo pradžios yra praėjęs pagrįstai nustatytas bent vienerių metų laikotarpis. Peržiūros visais atvejais užbaigiamos per devynis mėnesius nuo peržiūros pradžios²⁸ [25. 11 str.]

III. TARIFINIS PREKIŲ KLASIFIKAVIMAS IR ANTIDEMPINGO MUITŲ APĖJIMAS

3.1. Tarifinio prekių klasifikavimo teisinis reglamentavimas

Valstybės prekiaudamos tarpusavyje susiduria su įvairiais prekybos santykių reguliavimais, apribojimais ar net draudimais. Tačiau visais atvejais šios kliūtys prekybai yra sąlygotos unikalų taisyklių, būdingų tik atskirai šaliai, nežiūrint to, kad iš esmės bazinius reikalavimus prekybos reguliavimui (nediskriminacija, rinkos apsaugos leistinų priemonių pasirinkimas ir kt.) nustato Pasaulio Prekybos Organizacijos dokumentai. Kiekvienos jos išskirtinumas taip pat sukuria tam tikrą ribojimo erdvę, kuri pasauliniu mastu sudaro "chaotišką" tarptautinės prekybos sąlygų rinkinį. Tiek eksportuodami, tiek importuodami prekes verslininkai privalo žinoti kiekvienos valstybės užsienio prekybos reguliavimo taisykles ir tinkamai jomis naudotis. Kaip dalyvauti tarptautinės prekybos arenoje nustato didelis skaičius įvairių teisinių dokumentų, kurie gali būti unikalūs kiekvienai šaliai atskirai, remtis įvairiomis tarptautinėmis sutartimis ar įsipareigojimais tarptautinėms organizacijoms.

Svarbus prekybos aspektas yra prekės (tarptautinės prekybos objektai), kuriomis prekiaujama pagal tam tikras taisykles. Kiekviena prekė yra unikalė ir turi savo pavadinimą. Šie pavadinimai gali būti naudojami kaip bendriniai daiktų vardai, tačiau tarptautinių prekybinių santykių kontekste reikia, kad kiekviena prekė turėtų unikalų savo pavadinimą, t.y. aprašymą.

²⁸ Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96, 1995 m. 11 straipsnis.

Žvelgiant į greitai besikeičiantį pasaulį, galima teigti, kad kiekvieną dieną atsiranda vis naujų prekių ir produktų, kurie yra individualūs ir turi turėti tik jiems būdingą pavadinimą.

Valstybė, norėdama nustatyti kokios prekės yra įvežamos į jos teritoriją ir kokios išvežamos, privalo turėti vieningą sistemą, kaip tos prekės klasifikuojamos ir kaip reguliuojama prekyba jomis. Kita vertus pusės pasaulinės prekybos subjektų yra begalė, kurie veikia visame Pasaulyje ir tarpusavio tarpvalstybiniai prekybiniai santykiai reguliuojami dvišalėmis, daugiašalėmis sutartimis ar tarptautiniais susitarimais. Tai reiškia, kad prekybiniai santykiai tarp mažiausiai dviejų prekybos partnerių yra unikalūs. Todėl natūraliai kyla klausimas kaip nustatyti ar iš tiesų tai yra ta prekė, kuri deklaruojama įvežimo ar išvežimo dokumentuose. Tarptautinėje praktikoje į šiuos klausimus buvo atsakyta įvedus prekių klasifikavimą. Prekės identifikavimo problema buvo išspręsta sukūrus prekių kodų sistemą, kai kiekviena prekė turi savo unikalų kodą ir pagal tai nustatoma, kokio pobūdžio reguliavimas taikomas šiai prekei²⁹ [32].

Lietuvoje tarifinio prekių klasifikavimo sistemą sudaro Muitinės departamentas prie Lietuvos finansų ministerijos ir jos įstaigos (3 priedas).

Plečiantis tarptautinei prekybai, siekiant supaprastinti prekių kodavimą ir muitų tarifų nustatymą tarptautinėje prekyboje, 1983 m. birželio 24 d. Briuselyje buvo pasirašyta Suderintos sistemos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos (toliau – SS) tarptautinė konvencija. Prie SS konvencijos Lietuvos Respublika prisijungė 1995 m. sausio 1 d. (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. balandžio 27 d. Nutarimas Nr. 325). SS konvencijos tikslas – palengvinti tarptautinę prekybą, sumažinti tarptautinių mainų išlaidas, palengvinti statistikos duomenų rinkimą ir lyginimą.

Siekiant patenkinti Europos Ekonominės Bendrijos (EEB) poreikius, išplėtus SS nomenklatūrą, buvo sukurta Kombinuotoji nomenklatūra (KN) (2004 m. rugsėjo 7 d. Komisijos reglamentas Nr. 1810/2004, iš dalies keičiantis Tarybos reglamento (EBB) Nr. 2568/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą), kurią sudaro SS kodas bei septintas ir aštuntas skaitmenys. Ji buvo rengiama kartu su SS ir pradėta naudoti nuo 1988 m. KN struktūra ir klasifikavimo principai analogiški SS. KN galioja visos SS bendrosios aiškinimo taisyklės, skyrių bei skirsnių pastabos³⁰ [21].

KN sudaro:

- Bendrosios aiškinimo taisyklės (BAT);
- Skyrių, skirsnių ir subpozicijų pastabos;

²⁹ http://www.euro.lt/Pov_tyrimai/docs/21.pdf; prisijungimo laikas: 2006-06-02.

³⁰ http://www.cust.lt/miscdata/Prekiu%20klasifikavimas_111345845592035204.pdf; prisijungimo laikas: 2006-05-25.

- Skyriai, skirsniai, pozicijos, SS subpozicijos.

Taip pat į KN įvestos:

- Bendrosios taisyklės, taikomos vertės ir masės charakteristikoms;
- Bendrosios taisyklės, taikomos pakavimo talpykloms ir pakavimo medžiagoms;
- Papildomosios pastabos ir KN subpozicijos – 8 skaitmenys.

KN yra 7 priedai (sąrašai):

- 2 žemės ūkio produktų;
- 4 vaistinių preparatų sąrašai PVM lengvatai;
- 1 kvotų sąrašas.

Europos Bendrijoje leidžiami KN priedai:

- EEB KN paaiškinimai (*Explanatory Notes to the Combined Nomenclature of the EC* (OJ C256, vol. 45, 2002);
- Europos Bendrijos Komisijos reglamentai dėl tam tikrų prekių klasifikavimo;
- Europos Privalomosios tarifinės informacijos (EPTI) duomenų bazė (angliškai EBTI).

KN struktūra:

- XXII skyriai (SS – XXI) grupuoja prekes;
- 97 skirsniai (SS – 96) (77 skirsnis nenaudojamas);
- Kai kurie skirsniai skirstomi į poskirsnius (kaip ir SS);
- Pozicijos – daugiau kaip 1270 (SS- 1244);
- Subpozicijos:
 - - SS subpozicijos (6 ženklų lygmuo);
 - - KN subpozicijos (8 ženklų lygmuo).

Europos Bendrijos Bendrasis muitų tarifas - sąvoka „Bendrasis muitų tarifas“ reiškia Kombinuotosios nomenklatūros ir muitų tarifų, nustatytų kiekvienai nomenklatūros subpozicijai, kombinaciją. Ši sąvoka taip pat reiškia ir kitus su užsienio prekybos reikalavimais susijusius aspektus (pvz, leidimai, kvotos, licencijos ir kt.). EB Bendrasis muitų tarifas patvirtintas 2004 m. rugsėjo 7 d. Europos Komisijos reglamentu Nr. 1810/2004, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamento (EBB) Nr. 2568/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą.

EB bendrąjį muitų tarifą sudaro:

- EB kombinuotoji nomenklatūra (KN).
- Bet kuri kita nomenklatūra, visai arba iš dalies sudaryta remiantis KN arba ją papildanti bet kuriais poklasiais, kuri įsteigta konkrečių sričių dalykus reglamentuojančiomis Bendrijos nuostatomis ir skirta naudoti taikant tarifų priemones, susijusias su prekyba prekėmis;

- Privalomųjų mokėjimų, paprastai taikomų KN nurodytoms prekėms, normos ir kiti rodikliai;
- Lengvatinių tarifų priemonės, nustatytos susitarimais, kuriuos Bendrija yra sudariusi su tam tikromis šalimis arba šalių grupėmis ir kuriose joms suteikta teisė naudotis lengvatiniu (preferenciniu) tarifų režimu;
- Lengvatinių (preferencinių) tarifų priemonės, kurias Bendrija vienašališkai taiko tam tikroms šalims, šalių grupėms arba teritorijoms;
- Autonominės muitų suspendavimo priemonės, kuriomis sumažinami tam tikroms prekėms nustatyti importo muitai arba nuo jų atleidžiama;
- Kitos tarifų priemonės, nustatytos kitais Bendrijos teisės aktais.

Europos Sąjungos Integruotas tarifas TARIC yra Bendrojo muitų tarifo bei kitų ES prekybos reguliavimo priemonių taikymo instrumentas. Tai centrinė duomenų bazė, sukurta ir prižiūrima EK DG TAXUD ekspertų, kurioje pateikta apibendrinta informacija apie Bendrijoje taikomas tarifinio ir kai kurias netarifinio reguliavimo priemones. Ji savarankiško statuso neturi, tačiau naudojama visose ES valstybės narėse. TARIC pagrįstas Kombinuotąja nomenklatūra, jo kodą sudaro 10 skaitmenų:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 1' 2' 3' 4'	Prekės kodas
1 2	SS skirsnis
1 2 3 4	SS pozicija
1 2 3 4 5 6	SS subpozicija
1 2 3 4 5 6 7 8	KN subpozicija
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	TARIC subpozicija
1' 2' 3' 4'	Papildomas TARIC kodas

TARIC tesinį pagrindą sudaro Bendrijos muitinės kodeksas (Tarybos reglamentas 2913/92), 20 staripsnis, Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos (Komisijos reglamentas 2454/93) ir reglamentas dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros ir bendrojo muitų tarifo (Tarybos reglamentas 2658/87).

Lietuvos Respublikos integruotas tarifas LITAR yra informacijos apie ES bei nacionalinius maitus ir mokesčius bei kai kuriuos draudimus ir apribojimus rinkinys, sudarytas ir tvarkomas kaip kompiuterinė duomenų bazė. Integruotą tarifą sudaro nuo 2004 m. gegužės 1 d. Lietuvos Respublikoje galiojantys Europos Bendrijos integruoto tarifo TARIC duomenys, papildyti nuo

2004 m. gegužės 1 d. galiojančiais duomenimis apie muitinės administruojamus nacionalinius mokesčius (akcizą ir PVM)³¹ [14. P.4-14].

3.2. Prekių klasifikavimo principai

Klasifikavimas – tai visų prekių, esančių tarptautinėje prekyboje, priskyrimas konkrečiai pozicijai pagal tam tikrą prekių klasifikavimo sistemą.

Kombinuotojoje nomenklatūroje prekės klasifikuojamos:

- pagal medžiagą, iš kurios pagaminta prekė (1-83 skirsniai, išskyrus 64-67 skirsnius), pavyzdžiui, plastikinis rūbų segtukas klasifikuojamas KN 3926 pozicijoje, o medinis 4421;
- pagal prekės paskirtį ar atliekamą funkciją (64-67 bei 84-97 skirsniai), pavyzdžiui, visų rūšių laikrodžiai klasifikuojami KN 91 skirsnyje.

Skirsnių lygmeniu paprastai prekės klasifikuojamos:

- pagal prekių kilmę, pavyzdžiui, gyvūninės, augalinės kilmės, žuvininkystės (1-14 skirsniai), minerologijos (25-27 skirsniai);
- pagal cheminę sudėtį, pavyzdžiui, taurai (15 skirsnis), chemijos pramonės preparatai, plastikai, guma (28-40 skirsniai);
- pagal medžiagą, iš kurios pagamintos prekės, pavyzdžiui, oda, kailiai, mediena, popierius (41- 49 skirsniai), metalai (71-83 skirsniai);
- pagal atliekamą funkciją, pavyzdžiui, gatavi maisto produktai, avalynė, mechaniniai ir elektriniai įrenginiai, transporto priemonės, laikrodžiai, muzikos instrumentai, ginklai, baldai (16-24, 64-67, 84-97 skirsniai).

Prekės KN klasifikuojamos, viena vertus, pagal medžiagą, iš kurios jos pagamintos, kita vertus pagal atliekamą funkciją (panaudojimą). Todėl ta pati prekė gali būti klasifikuojama KN 69 skirsnyje, o klasifikuojant pagal atliekamą funkciją – 96 skirsnyje. Tačiau būtina nuspręsti, kuri skirsnį pasirinkti. Dažnai padeda apsispręsti skirsnių pastabos. Šiuo atveju 69 skirsnio 1(ij) pastaba nurodo, kad keraminės sagos turi būti klasifikuojamos KN 96 skirsnio 9606 pozicijoje³²[14. P.4-14].

Kombinuotoje nomenklatūroje (taip pat SS nomenklatūroje) naudojama brūkšnelių sistema. Brūkšnelių skaičius pozicijoje priklauso nuo detalizacijos lygio. Subpozicijos, pažymėtos vienu brūkšneliu - 1 lygis, subpozicijos, pažymėtos dviem brūkšneliais - 2 lygis ir t.t.

³¹ Gurevičienė J.J. Tarifinis prekių klasifikavimas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2005. T. 1. P.4-14.

³² Gurevičienė J.J. Tarifinis prekių klasifikavimas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2005. T. 1. P.4-14.

Vadinasi, kai sugretinamos dvi ar daugiau vienos pozicijos subpozicijų, būtina atkreipti dėmesį, kad tarpusavyje galima lyginti tik to paties lygio subpozicijas.

Tam tikrais atvejais prekės gali būti klasifikuojamos keliose KN pozicijose:

- prekės KN klasifikuojamos ir pagal medžiagą, iš kurios jos pagamintos, ir pagal atliekamą funkciją (naudojimą), todėl ta pati prekė gali būti klasifikuojama keliose pozicijose (arba pagal medžiagą, arba pagal atliekamą funkciją).
- dažnai prekė gali būti pagaminta iš dviejų medžiagų, klasifikuojamų skirtingose pozicijose. Antroji (b) BAT leidžia klasifikuoti tokią prekę, kaip pagamintą iš vienos medžiagos. Jeigu būtina atsižvelgti į visas sudėtines dalis (pvz., medinė pakaba su metaliniu kabliu), tai ta pati taisyklė leidžia tokią prekę klasifikuoti paskutinėje pozicijoje „kiti“;
- kitu atveju prekė gali atlikti dvi funkcijas, kurios apibūdintos dviejose pozicijose (pvz., radijo imtuvas su žadintuvu).

Tokios daugiafunkcinės prekės dažnai būna įvardytos KN subpozicijose arba paminėtos skyrių ar skirsnių pastabose, kurios leidžia nustatyti klasifikavimo prioritetus, nurodo, kas neklasifikuojama skirsnyje ir kai kurių prekių klasifikavimo ypatumus, išaiškina sąvokas, vartojamas nomenklatūroje. Taip pat privaloma vadovautis šešiomis bendrosiomis aiškinimo taisyklėmis, kurios nurodo klasifikavimo principus ir sudaro bendrąsias prielaidas taikyti nomenklatūrą³³ [14. P.13-29].

3.3. Neteisingas prekių suklasifikavimas kaip teisės pažeidimas

Valstybės ekonominė politika – tai valstybės tiesioginių (administravimo) ir netiesioginių (rinkos) priemonių sistema. Vienas iš svarbiausių valstybės ekonomikos uždavinių – užtikrinti tinkamą valstybės biudžeto, mokesčių ir išlaidų reguliavimą (fiskalinę politiką).

Valstybės biudžeto pajamas sudaro mokestinės (pajamų, nekilnojamo turto ir pardavimų mokesčiai) ir nemokestinės (pajamos iš valstybės nuosavybės, vietinės rinkliavos, pajamos iš baudų ir konfiskacijos bei kt.) pajamos. Svarbiausias valstybės biudžeto pajamų šaltinis – mokestinės pajamos, kurios skiriamos dvi mokesčių grupės: tiesioginiai (atspindi kapitalo, darbo, nekilnojamo turto ir žemės) ir netiesioginiai (apmokestinimo abjektais tampa prekės ir paslaugos). Netiesioginiams mokesčiams priskiriami ir muitai³⁴ [25. P.156-159].

³³ Gurevičienė J.J. Tarifinis prekių klasifikavimas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2005. T. 1. P. 13-29.

³⁴ Makroekonomika. – Kaunas: Technologija, 2001.P. 156-159.

Kokiais muitais ir kitais mokesčiais bus apmokestinama konkreti prekė priklauso nuo jai priskirto kodo pagal KN.

Teisingas prekių klasifikavimas rodo, kad yra :

- mokamas tinkamas maito mokestis ir kiti mokesčiai bei rinkliavos;
- gaunama tinkama parama tam tikrų žemės ūkio produktų eksportui;
- įvežamos arba išvežamos prekes pagal tinkamas taisykles;
- kaupiami teisingi prekybos statistiniai duomenys³⁵ [14. P.4].

Vadinasi, muitinės deklaracijoje nurodžius neteisingą prekės kodą bus neteisingai apskaičiuoti deklaruojamai prekei taikomi mokesčiai ir dalis mokesčių gali būti iš viso nesumokėti, todėl valstybė patirs žalą, be to atsiras teisės aktų pažeidimo tikimybė, sąžiningos konkurencijos iškraipymas.

Neteisingas duomenų pateikimas yra laikomas muitinės apgaulė. Muitinės apgaulė apibrėžiama kaip bet kokių muitinės įstatymų, pažeidimas, kai asmuo apgaulės būdu suklaidina muitinę ir taip visai ar iš dalies nesumoka importo ar eksporto muitų ir mokesčių arba išvengia Muitinės įstatyme nustatytų draudimų ar apribojimų taikymo, arba gauna kokios nors naudos, nesuderinamos su muitinės įstatymu³⁶ [32. 1 str.].

Vienas iš muitinės apgaulės būdų – prekių (daiktų) deklaravimo tvarkos pažeidimas - neteisingų duomenų pateikimas deklaracijoje, jei tai turėjo ar galėjo turėti įtakos importo (eksporto), kitų mokesčių nepriskaičiavimui arba jų sumažinimui. Neteisingas duomenų pateikimas deklaracijoje gali pasireikšti įvairiai:

- 1) neteisingos prekės muitinės vertės nurodymu;
- 2) neteisingo prekių kiekio nurodymu;
- 3) neteisingo prekių kodo ir pavadinimo nurodymu;
- 4) neteisingo prekės kilmės nurodymu ir kt.

Pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą 210 str. neteisingas prekės kodo nurodymas yra laikomas kontrabanda³⁷. Kontrabanda – tai „neteisėtas krovinių (prekių, vertybių ir kitokių daiktų), išskyrus šaunamuosius ginklus, šaudmenis, nuodingąsias, radioaktyviasias ir stipriai veikiančias medžiagas ar narkotines priemones, gabenimas per Lietuvos Respublikos valstybės sieną per muitines, bet nuslepiant nuo muitinio tikrinimo arba be deklaracijos ar

³⁵ Gurevičienė J.J. Tarifinis prekių klasifikavimas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2005. T. 1. P. 4.

³⁶ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/11/EB 1994 m., 1 sraipsnis.

³⁷ BK 199 str. (Kontrabanda) reikalingas su išorinės sienos valstybėmis, o BK 199(1) str. (Muitinės apgaulė) - su ES valstybėmis narėmis
(http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=257844; prisijungimo laikas: 2006-12-10)

neteisingų duomenų (pavadinimo, HS kodo, kiekio, vertės arba kitų duomenų) pateikimas deklaracijoje³⁸ [1. 210 str.].

Importuojamų prekių muitinio vertinimo kontrolė ir organizavimas, muitinės teisės aktų pažeidimų klasifikavimas, sankcijų taikymas, nuobaudų dydžiai priklauso ES kiekvienos valstybės narės jurisdikcijai.

Komisijos 2000 m. vasario 29 d. pranešime, kuris parengtas atlikus valstybės narių muitinės veiklos patikrinimą, nurodyta, kad valstybių narių muitinėse atlikus papildomus tikrinimus, susijusius su muitų teisės aktų taikymu, 1998 m. papildomai priskaičiuota 306 860 262 eurų muitų ir mokesčių, iš jų dėl neteisingo prekių klasifikavimo – 21 proc. Lietuvos Respublikos asmenų tikrinimo metu 2004 m. dėl neteisingo prekių klasifikavimo papildomai apskaičiuoti 31,5 proc. mokesčių (4 priedas)³⁹ [30. P.53].

Muitų surinkimo praktikoje pasitaiko atveju, kai eksportuotojas/importuotojas neteisingai deklaruoja prekės kodą sąmoningai siekdamas apeiti nustatytus antidempingo muitus ir taip sumokėti mažesnius mokesčius.

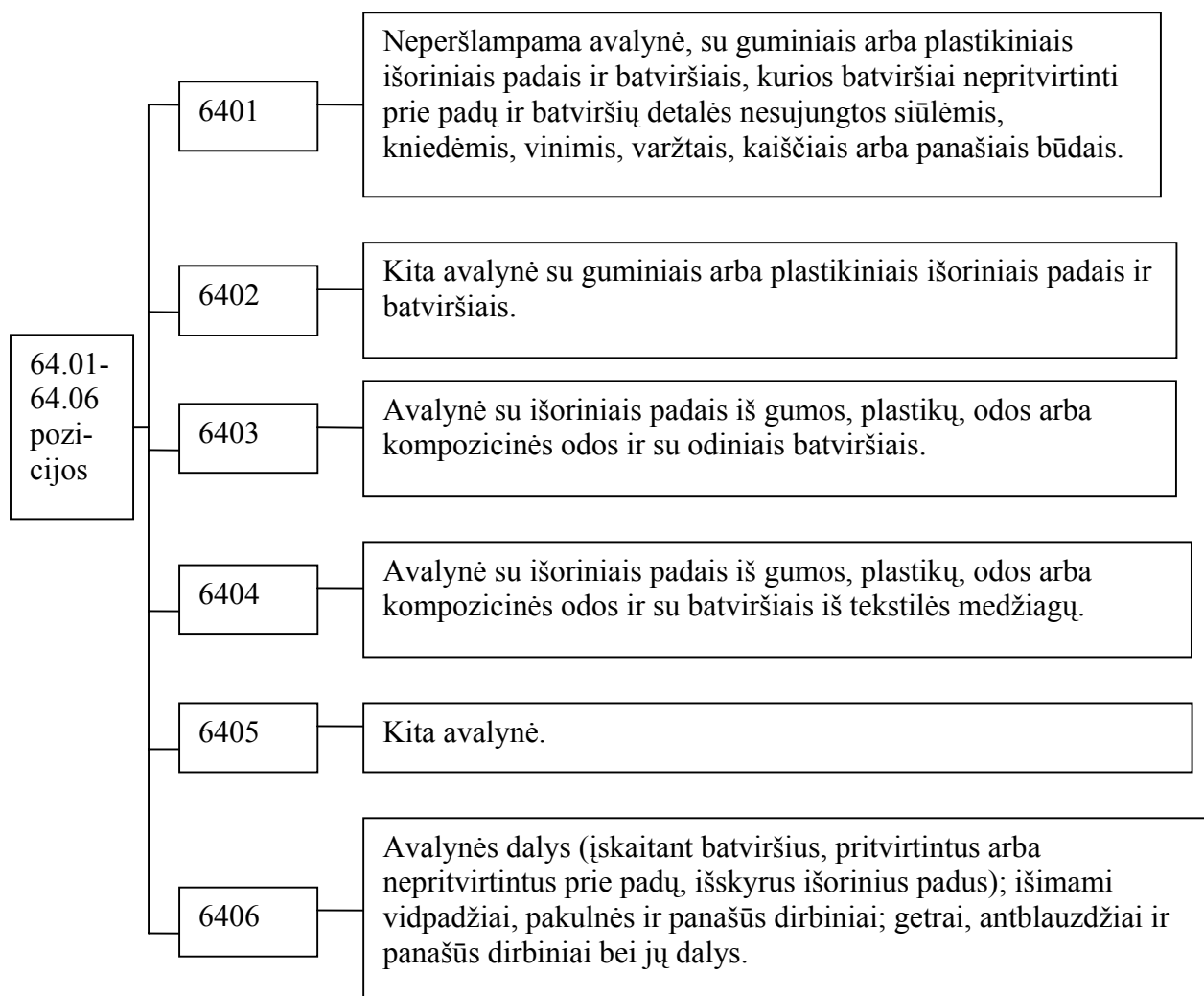
3.4. Avalynės klasifikavimas ir antidempingo muitų apėjimo galimybė

Avalynė klasifikuojama Kombinuotosios nomenklatūros XII skyriuje 64 skirsnyje („Avalynė, getrai ir panašūs dirbiniai; tokių dirbinių dalys“) 64.01-64.06 pozicijose (4 pav.).

4 pav. KN 64.01-64.06 pozicijose klasifikuojamos prekės

³⁸ LR Administracinių teisės pažeidimų kodeksas, 2006 m. 210 straipsnis.

³⁹ Radžiukynas J. Importuojamų prekių muitinio įvertinimo kontrolė Lietuvos muitinėje Europos Bendrijos muitinių strategijos kontekste // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 53.

Šiame skirsnyje prekės klasifikuojamos pagal paskirtį ir atliekamą funkciją, nepriklausomai nuo jų išvaizdos ar dydžio, gamybos būdo ar medžiagos, iš kurios medžiagos prekė pagaminta.

64 skirsnyje neklasifikuojama:

- vienkartiniai kojų arba batų apdangalai iš nepatvarių medžiagų (pavyzdžiui, iš popieriaus, lakštinių plastikų) be pritvirtintų padų. Šie dirbiniai turi būti klasifikuojami pagal medžiagą, iš kurios jie sudaryti (64-67 ir 84-97 skirsniuose prekės klasifikuojamos pagal prekės paskirtį ir atliekamą funkciją);
- Avalynė iš tekstilės medžiagų be priklijuotų, prisiūtų arba kitu būdu prie batviršių pritvirtintų išorinių puspadžių (XI skyrius);
- Dėvėta avalynė, klasifikuojama 63.09 pozicijoje;
- Asbesto dirbiniai (68.12 pozicija);
- Ortopedinė avalynė arba kiti ortopedijos reikmenys bei jų dalys (90.21 pozicija); arba

- Žaislinė avalynė ar čiuožimo batai su pritvirtintomis pačiūžomis arba ratukinėmis pačiūžomis; antblauzdžiai arba panašūs apsauginiai sporto reikmenys (95 skirsnis)⁴⁰ [11].

Klasifikuojant avalynę svarbu atkreipti dėmesį iš kokios medžiagos pagamintos avalynės pagrindinės dalys – batviršis ir padas.

Batviršio medžiaga laikoma jį sudaranti medžiaga, užimanti didžiausią išorinio paviršiaus plotą, neatsižvelgiant į priedus ir sutvirtinimus, pavyzdžiui, į kulniuko apsaugą, apvadus, puošmenas, sagtis, liežuvius, batraiščių kilpelių laikiklius ir panašius priedus. Sąvoka „sutvirtinimai“ reiškia visas detales (pavyzdžiui, plastikines arba odines), pritvirtintas prie išorinio batviršio paviršiaus, siekiant jį papildomai sutvirtinti, nepriklausomai nuo to, ar jos taip pat pritvirtintos ir prie puspadžio, ar nepritvirtintos. Pašalinius sutvirtinimus turi matyti medžiaga, pagal savo pavidalą atitinkanti batviršį, o ne pamušalą. Nustatant medžiagą, iš kurios pagamintas batviršis, reikia atsižvelgti į batviršio paviršiaus dalis, uždengtas priedų arba sutvirtinimų.

Avalynės padas – susidėvinti apatinė avalynės sudedamoji dalis, pritvirtinta prie avalynės viršaus. Kaip nurodyta KN pastabose - išorinį padą sudarančią medžiagą yra laikoma medžiaga, kurios paviršiaus plotas, besiliečiantis su žeme, yra didžiausias, neatsižvelgiant į priedus ir sutvirtinimus, pavyzdžiui, vinis (startukų), dirželius, vinutes, protektorius ir panašius priedus. Kaip nurodo papildomoji pastaba, klasifikavimo tikslams neturi būti atsižvelgiama į vieną arba kelis tekstilės medžiagos sluoksnius, neturinčius charakteristikų (pavyzdžiui, patvarumo, stiprumo ir kt.), kurių paprastai reikalaujama, kad išorinis padas galėtų būti naudojamas įprastiniu būdu⁴¹[35].

Medžiagos, dažniausiai naudojamos avalynės gamybai yra šios:

- plastikas;
- guma;
- oda;
- tekstilės medžiagos.

Odinė avalynė ir avalynė iš plastiko vizualiai gali būti labai panašios, todėl verta plačiau išnagrinėti priežastis, dėl kurių įmanomas neteisingas aptariamų prekių suklasifikavimas.

Sąvoka „oda“ Kombinuotoje nomenklatūroje reiškia prekes, klasifikuojamas 41.07 ir 41.12 - 41.14 pozicijose, t.y. išdirbtos galvijų (įskaitant buivolus) arba arklenos, avių, ėriukų ir kitų gyvūnų odos, toliau apdorotos po rauginimo arba „krasto“ pagaminimo (*crusting*), įskaitant odas, išdirbtas į pergamentą, be vilnos arba plaukų, skeltines arba neskeltines, taip pat zomšines (įskaitant kombinuotas zomšines odas), lakines odas ir lakines laminuotas odas bei metalizuotas

⁴⁰ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1719/2005, 2005 m.

⁴¹ <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.

odas⁴²[11]. Oda taip pat gali būti išdirbta iš žalios odos skeltos sluoksniais ar supjaustytos dalimis prieš arba po apdorojimo raugikliais. Jeigu odos paviršius yra padengtas arba ant jo užklijuotas apdailos sluoksnis, tokios paviršiaus dangos negali būti storesnės kaip 0,15 mm.

Apdirbta oda yra oda, padengta laku, politūra, apdirbtu plastiko lakštu (plastiko plėvele) arba turinti blizgantį veidrodinio efekto paviršių. Odai naudojamas lakas, politūra gali būti pigmentuoti arba nepigmentuoti ir turėti pagrindą iš:

- augalinės - sausos alyvos (dažniausiai sėmenų aliejus);
- celiuliozės darinių (pvz nitro-celiuliozė);
- sintetinių produktų (arba termoplastiko), pagrinde poliuretano.

Plastikas dažniausiai gaminamas iš poliuretano arba polivinilchlorido. Šios grupės produktų paviršius nebūtinai yra lygus. Jis gali reljeviškai imituoti tikrąją odą (krokodilo, driežo ir kt.) arba atrodyti dirbtinai suglamžytas, raukšlėtas, turėti granuliuotą paviršių. Tačiau jis privalo išlaikyti blizgantį veidrodinio efekto išvaizdą. Sluoksnio storis, kaip jau minėta, negali viršyti 0.15mm. Šiai grupei taip pat priklauso oda padengta lakiniiais dažais, sudarančiais pigmentą (įskaitant žerutį, kvarcą (silicio dioksidas) ir kt.), kuris odai suteikia metalinį blizgesį.

Kompozicinė oda – tai išdirbta oda mechaniniu ir/arba cheminiu būdu išskaidyta į plaušelius, mažas daleles ar miltelius, lakštinė arba juostinė, suvyniota į rietimus arba nesuvyniota.

Sąvoka plastikai reiškia medžiagas (klasifikuojamas 39.01-39.14 pozicijose), kurios polimerizacijos metu arba kurioje nors tolesnėje stadijoje gali būti formuojamos arba buvo išformuotos veikiant išoriniam faktoriui (paprastai šilumai ir slėgiui, prireikus kartu su tirpikliais arba plastifikatoriais), naudojant presavimo, liejimo, ekstruzijos, kalandravimo arba kitus procesus, į formas, išliekančias nustojus veikti išoriniam faktoriui.

Plastiko lakštai – tai bet kokia plokščia medžiaga iš plastiko, klasifikuojama 39 skirsnyje. Plokščioji medžiaga gali būti suformuojama klijuojant, siūnant, suvirinant ar liejant (vakuuminis formavimas).

Akyto plastiko lakštai – tai plastiko forma, turinti daug ląstelių, kurios išsklaidytos po visą plastiką gali būti matomos arba ne. Dažnai naudojami kaip pakaitalas odai ir apibrėžiami kaip „odos imitacija“, „sintetinė oda“, „viniplasto oda“ arba „PVC oda“.

Jei bato viršus sudarytas iš dviejų ar daugiau medžiagų, jis bus klasifikuojamas pagal medžiagą, kuri turi didžiausią paviršiaus plotą (šiuo atveju dėmesys nėra kreipiamas į papuošimus ar pastiprinančias detales, tokias kaip apsauginės ar dekoratyvinės juostelės, kanteliai, sagtys, užtrauktukai ir t.t. medžiaga iš kurios pagamintas vidpadis, avalynės klasifikavimui įtakos neturi).

⁴² Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1719/2005, 2005 m.

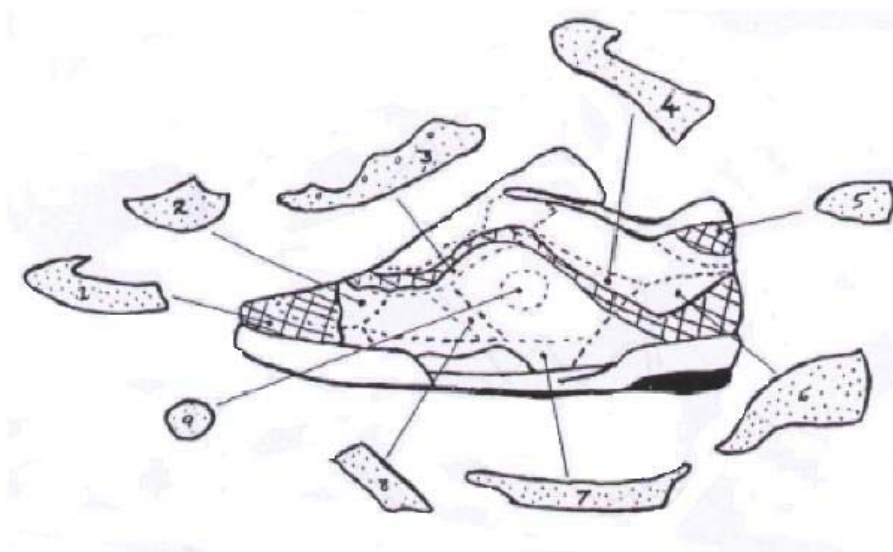
Kartais viršutinis sluoksnis gali būti kaip pastiprinimas tikrajam bato paviršiui, esančiam po juo, tad norint teisingai klasifikuoti avalynę, kartais tenka bato viršų perpjauti tam, kad būtų nustatyta tikroji medžiaga, iš kurios pagamintas batviršis⁴³ [35].

Pagal reglamentą 94/11/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžiagų, naudojamų pagrindinėms vartotojams parduodamos avalynės dalims, ženklimą, suderinimo ant avalynės privalu pateikti informaciją iš kokių medžiagų pagamintos šios sudedamosios avalynės dalys – viršus, pamušalas ir įklotė, padas. Turi būti nurodyta kiekvienai avalynės sudedamajai daliai gaminti panaudotos medžiagos, sudarančios ne mažiau kaip 80 proc. avalynės viršaus, 80 proc. pamušalo ir įklotės paviršiaus ploto, ne mažiau kaip 80 proc. avalynės pado tūrio. Jeigu nė viena šių medžiagų nesudaro daugiau kaip 80 proc. atitinkamų avalynės dalių ploto ar tūrio, informacija pateikiama apie dvi pagrindines sudedamosios dalies medžiagas⁴⁴[10. 4 str.]. Reikia pažymėti, kad deklaruojamos prekės ne visada atitinka keliamus reikalavimus, be to, gali būti pateikiamas ir klaidinantis ženklinimas.

Pateikiame pavyzdį bato, kurio batviršis sudarytas iš dviejų skirtingų medžiagų ir todėl gali būti klaidingai nustatyta vyraujanti medžiaga.

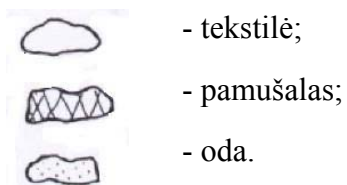
Piešinyje (5 pav.) pateikti odos ir tekstilės batai, kurių batviršis sudarytas iš dviejų medžiagų (bato dalys nurodytos 5 priede). Tiek į odą, tiek į tekstilę reikia atsižvelgti tam, kad teisingai nustatytų vyraujančią medžiagą būtų pateiktas tikslus ir teisingas prekės kodas.

5 pav. Bato pavyzdys

⁴³ <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.

⁴⁴ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/11/EB, 1994 m. 4 straipsnis.

Nors iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad dominuojanti medžiaga yra tekstilė, tačiau: 1) ir 2) - nuimant bato nosį ir pirštų priekį po jais turi atsiskleisti pamušalo medžiaga. Abi dalys sudaro tikrąjį viršų (oda).

3) – 6) Pašalinus šias dalis apačioje turi matytis pamušalas (tekstilės medžiaga nėra viena besitęsianti dalis). Odos dalis naudojama ant pamušalo kur nėra tekstilės. Todėl oda apima tikrąjį viršų (pamušalas nėra laikomas esmine medžiaga).

7) Perpjovus odą išilgai turi matytis, kad tekstilės medžiaga nesitęsia iki pado. Į tai turi būti atsižvelgiama kaip į tikrąjį paviršių.

8) Ši odos dalis sudaro pastiprinimą. Nuimant šią dalį turi atsiskleisti tekstilė aplink jį. Todėl tekstilė laikoma dominuojanti.

9) Nuėmus emblema po ja turi matytis tekstilės dalis. Todėl į emblema neatsižvelgiama.

Palyginus odos dalį su tekstilės plotu, oda yra vyraujanti. Batai klasifikuojami 6403 pozicijoje⁴⁵[35].

Klasifikuojant avalynę reikia atkreipti dėmesį ne tik į medžiagą iš kurios ji pagaminta, bet ir į tokius aspektus kaip lytis, dydis, padas (pvz, platforma) ir kt.

Tam tikrais atvejais klasifikuojant reikia nustatyti kokiai lyčiai skirta avalynė. Jei ši avalynės charakteristika nėra aiški, reikia atkreipti dėmesį į jos dydį, formą, plotį, spalvą. Nustatyti kuriai lyčiai skirta avalynė, reikalaujama, pavyzdžiui, KN 6402 99 96 00/6402 99 98 0, 6403 91 16/6403 91 18 0, 6403 99 36/ 6403 99 38 subpozicijose. Universali avalynė negali būti priskirta nei prie vyriškos, nei prie moteriškos avalynės.

Nors 64 skirsnyje avalynė neskirstoma į vaikišką ir suaugusių, tačiau, KN 6402 ir 6203 pozicijose ji klasifikuojama pagal vidpadžio ilgį: į ne trumpesnę nei 24 cm arba ilgesnę nei 24 cm. Pavyzdžiui, 6403 51 11 0 subpozicijoje priskiriama avalynė, kurios vidpadžių ilgis mažesnis kaip 24 cm, KN 6403 51 15 0 /6403 51 19 0 – ne mažesnis kaip 24 cm.

Klasifikuojant gali būti svarbu atkreipti dėmesį į apsaugines metalines avalynės nosis, platformas ir medinius avalynės pagrindus, avalynės aukštį (dengia kulkšnis, kelius ar ne) ir kt.

Reikia paminėti, kad atskiras pozicijas užima sportinė, specialios technologijos avalynė, šlepetės ir kambarinė avalynė.

⁴⁵ <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.

Sportinę avalynę sudaro avalynė, sukurta sportinei veiklai ir kuri turi tam tikrus priedus (vinys, sąvaržos, juostelės ir pan.), taip pat čiuožimo batai, lygumų ir kalnų slidinėjimo avalynė, snieglenčių, imtynių, bokso batai, dviračių sporto bateliai. Tačiau sportbačiai nėra klasifikuojami kaip sportinė avalynė, nebent jie atitiktų 6404 11 subpoziciją (teniso, krepšinio gimnastikos, treniruočių bateliai ir panaši avalynė).

Specialios technologijos avalynė (pvz, TARIC 6402 99 91 10 subpozicija) – tai batai, kurių poros cif kaina yra ne mažesnė kaip 7,5 EUR, skirti avėti sportuojant, su vieno ar kelių sluoksnių lietu padu, išskyrus inžekcinį, pagamintu iš sintetinių medžiagų, specialiai skirtu amortizuoti vertikalių arba šoninių judesių smūgius ir turinčiu techninių įtaisų, pvz., hermetiškų ertmių, pripildytų dujų ar skysčio, mechaninių komponentų, kurie amortizuoja arba neutralizuoja smūgį arba medžiagų, tokių kaip mažo tankio polimerų.

Sąvoka „šlepetės“ apima šlepetes su išoriniais padais, kurie pagaminti iš plastiko arba gumos (apie 1 cm storio), ir kurie ištiesai ar dalinai padengti labai plonu tekstilės medžiagos sluoskiu, kuris pasižymi prastomis nešiojimo savybėmis. Tokios avalynės klasifikuojamos prie avalynės su plastikiniu arba guminiu padu. Šlepetės su plastikiniais arba guminiais išoriniais padais, kurie dalinai arba pilnai padengti storesne, tvirtesne tekstilės medžiaga su PVC guburėliais (apsaugantys nuo paslydimo) yra klasifikuojami prie medžiagos, kurios didesnė paviršiaus dalis kontaktuoja su žeme⁴⁶ [35].

Avalynės dalys (įskaitant batviršius, pritvirtintus arba nepritvirtintus prie padų, išskyrus išorinius padus), išimami vidpadžiai, pakulnės ir panašūs dirbiniai, getrai, antblauzdžiai ir panašūs dirbiniai bei jų dalys klasifikuojami 6406 pozicijoje.

2005 m. liepos 7 d. Komisija pranešimu *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbė apie antidempingo tyrimo inicijavimą dėl Kinijos Liaudies Respublikos ir Vietnamo kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importo. 2006 m. kovo 23 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr.553/2006 (įsigaliojo 2006 m. balandžio 7d.) nustatyti laikinieji antidempingo muitai minėtų šalių tam tikros avalynės su batviršiais iš odos arba kompozicinės odos, išskyrus išskyrus specialiosios technologijos avalynę, vaikišką avalynę ir avalynę su apsauginėmis nosimis importui.

Prekės, kurioms taikomas laikinasis antidempingo muftas, (šiuo atveju nustatytas reglamentu (EB) Nr.553/2006) į laisvą apyvartą Bendrijoje išleidžiamos tik tuo atveju, jeigu pateikiamas laikinojo mufto dydžio užstatas.

2006 m. spalio 5 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr.1472/2006 nustatė galutinį antidempingo muftą ir laikinojo mufto, nustatyto Kinijos Liaudies Respublikos ir Vietnamo

⁴⁶ <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.

kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importui, galutinį surinkimą. Pagal šio reglamento 1 straipsnį, galutinis antidempingo muitas nustatytas avalynei, klasifikuojamai KN kodais 64032000, ex64033000, ex64035111, ex64035115, ex64035119, ex64035191, ex64035195, ex64035199, ex64035911, ex64035931, ex64035935, ex64035939, ex64035991, ex64035995, ex64035999, ex64039111, ex64039113, ex64039116, ex64039118, ex64039191, ex64039193, ex64039196, ex64039198, ex64039911, ex64039931, ex64039933, ex64039936, ex64039938, ex64039991, ex64039993, ex64039996, ex64039998 ir ex64051000 (TARIC kodai 6403300039, 6403300089, 6403511190, 6403511590, 6403511990, 6403519190, 6403519590, 6403519990, 6403591190, 6403593190, 6403593590, 6403593990, 6403599190, 6403599590, 6403599990, 6403911199, 6403911399, 6403911699, 6403911899, 6403919199, 6403919399, 6403919699, 6403919899, 6403991190, 6403993190, 6403993390, 6403993690, 6403993890, 6403999199, 6403999329, 6403999399, 6403999629, 6403999699, 6403999829, 6403999899 ir 6405100080) importui⁴⁷ [20.1 str.].

Deklaruojant avalynę gali pasitaikyti atveju, kai siekiant sumokėti mažesnius muitus, avalynė su išoriniais padais iš gumos, plastikų, odos arba kompozicinės odos ir su odiniais batviršiais (KN 64.03 pozicija) klasifikuojama prie avalynės su guminiais arba plastikiniais išoriniais padais ir batviršiais (KN 64.02 pozicija). Kadangi išoriškai vertinant sunku nustatyti kur yra oda, o kur tik odos imitacija, tikėtina, kad siekiant apeiti antidempingo muitus, odinė avalynė bus suklasifikuota prie avalynės iš plastiko, gumos ir kitų medžiagų.

Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr.1472/2006, pavyzdžiui, KN 6403 20 00, 6403 91 00, 6403 99 31 subpozicijose klasifikuojamoms prekėms, kurių kilmė Kinijos Liaudies Respublika arba Vietnamas, yra taikomas galutinis antidempingo muitas – 9,7 % gamintojui „Golden Step“ (papildomas kodas A775) ir 16,5 % kitiems gamintojams (papildomas kodas A999) iš Kinijos Liaudies Respublikos. 10 % antidempingo muitas taikomas gamintojų avalynei iš Vietnamo.

KN 6402 20 00, 6402 91 00, 6402 99 31 subpozicijose klasifikuojamoms prekėms taikomas 17 % konvencinė muto norma (taikoma nuo 2006 01 01).

Pateikiame keletą pavyzdžių: KN 6403 20 00 subpozicijoje klasifikuojama avalynė su odiniais išoriniais padais ir batviršiais, sudarytais iš odos juostelių, einančių skersai kojos keltį ir aplink didįjį pirštą. KN 6402 20 00 subpozicijai priskiriama avalynė su batviršių dirželiais arba juostelėmis, kaiščiais, pritvirtintais (-omis) prie padų. Šioje subpozicijoje klasifikuojama avalynė, kurios išoriniai padai ir batviršiai yra guminiai arba plastikiniai.

Deklarantas, siekdamas sumokėti mažesnius muitus, gali neteisingai suklasifikuoti prekes, jas deklarodamas KN 6402 20 00 subpozicijoje, kurioje netaikomi antidempingo muitai. KN 6402 20 00 subpozicijoje, kaip jau minėta, klasifikuojami batai, kurių batviršiai yra guminiai

⁴⁷ Tarybos reglamentas (EB) Nr.1472/2006, 2006 m. 1 straipsnis.

arba plastikiniai, o KN 6403 20 00 subpozicijoje – su odiniais batviršiais. Yra tikėtina, kad eksportuojama/importuojama avalynė su odiniais išoriniais padais ir batviršiais, kurie sudaryti iš odos juostelių, einančių skersai kojos keltį ir aplink didįjį pirštą (KN 6403 20 00 subpozicija) bus klaidingai deklaruota KN 6402 20 00 subpozicijoje, kadangi tikrinant avalynę yra sudėtinga nustatyti ar avalynės padas arba batviršis yra iš odos, ar iš plastiko.

KN subpozicijoje 6403 91 00 klasifikuojama avalynė su išoriniais padais iš gumos, plastikų, su odiniais batviršiais ir dengianti kulkšnis (išskyrus sportinę avalynę, avalynę su mediniais pagrindais arba platformomis, be vidpadžių ir metalinių apsauginių nosių, taip pat avalynę su metalinėmis apsauginėmis nosimis bei avalynę su odiniais išoriniais padais). KN 6402 91 00 subpozicijai priskiriama avalynė su guminiais arba plastikiniais išoriniais padais ir batviršiais ir dengianti kulkšnis (išskyrus sportinę avalynę, avalynę su batviršių dirželiais arba juostelėmis, kaiščiais, pritvirtintais (-omis) prie padų bei avalynę su metalinėmis apsauginėmis nosimis). KN subpozicijoje 6403 91 00 yra taikomi antidempingo muitai pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr.1472/2006. Kinijos Liaudies Respublikos arba Vietnamo avalynę su padais iš gumos arba plastiko ir odiniais batviršiais bei dengiančią kulkšnis suklasifikavus 6402 91 00 subpozicijoje yra neteisėtai išvengiami antidempingo muitai.

KN subpozicijai 6403 99 31 nustatytas antidempingo muitas kaip ir KN 6403 20 00 subpozicijoje klasifikuojamoms prekėms. Šiuo kodu turi būti klasifikuojama avalynė kaip ir 6403 91 00, tačiau nedengianti kulkšnis ir kurios batviršiai be aulo sudaryti iš juostelių arba kurios batviršiuose be aulo padarytos viena arba kelios išpjovos bei kurios vidpadžių ilgis mažesnis kaip 24 cm. Vadinasi, avalynė, kuri atitinka KN subpozicijos 6403 99 31 aprašymą ir kurios vidpadžiai padų ir kulnų bendras aukštis didesnis kaip 3 cm yra tikimybė, kad bus suklasifikuota 6402 99 31 subpozicijoje, kurioje klasifikuojama avalynė kaip ir subpozicijoje 6402 91 00 tik nedengianti kulkšnis ir su plastikiniais batviršiais be aulo, kurie sudaryti iš juostelių arba kurios batviršiuose be aulo padarytos viena arba kelios išpjovos bei kurių padų ar kulnų bendras aukštis didesnis kaip 3 cm. Tačiau jei avalynės padų ir kulnų bendras aukštis nėra didesnis kaip 3 cm – gali būti neteisingai suklasifikuota 6402 99 39, kadangi tiek subpozicijai 6402 91 00, tiek 6402 99 39 nėra nustatyti antidempingo muitai.

Siekiant užkirsti kelią neteisingo klasifikavimo piktnaudžiavimui, siekiant išvengti antidempingo muitų, muitinio patikrinimo metu avalynė turi būti ne tik įvertinta išoriškai, bet ir atkreipiamas dėmesys į avalynės kainą (odinė avalynė yra brangesnė nei avalynė iš gumos ar plastiko), ženklavinimą (6 priedas), imti mėginius ir kt.

3.5. Dviračių ir dviračių dalių klasifikavimas ir antidempingo muitų apėjimo galimybė

Dviračiai ir jų dalys klasifikuojami 87 skirsnyje – „Antžeminio transporto priemonės, išskyrus geležinkelio ir tramvajaus riedmenis; jų dalys ir reikmenys“ pozicijose - 87.12 („Dviračiai ir kitos pedalinės transporto priemonės (įskaitant transportinius triračius) be variklio“) ir 87.14 („Transporto priemonių, klasifikuojamų 87.11-87.13 pozicijose, dalys ir reikmenys“) pozicijose.

87.14 pozicijoje klasifikuojamos dviračių dalys:

- 1) rėmai ir šakės bei jų dalys – 8714.91;
- 2) ratlankiai ir stipinai 8714 92;
- 3) stabdžiai bei jų dalys 8714 94;
- 4) balneliai 8714 95;
- 5) pedalai ir švaistikliai bei jų dalys 8714 96;
- 6) vairai; rankenos 8714 99 10 0;
- 7) bagažinės 8714 99 30 0;
- 8) pavarų perjungimo mechanizmai 8714 99 50 0;
- 9) kitos dalys 8714 99 90.

Nesunku prekes klasifikuoti lengvai atpažįstamų pozicijų arba subpozicijų tekstuose. Tačiau ne visuomet įmanoma pozicijų ir subpozicijų tekstuose paminėti visas prekes. Todėl tokios prekės turi būti klasifikuojamos vadovaujantis bendrosiomis aiškinimo (interpretavimo) taisyklėmis (toliau BAT), kurios pateiktos KN pradžioje. Vadovaujantis BAT klasifikuojamos prekės, kurios:

- nesukomplektuotos arba nebaigtos gaminti, nesurinktos;
- sudarytos arba surinktos iš įvairių medžiagų;
- prekių rinkiniai;
- yra pateikiamos su futliarais.

BAT nurodo klasifikavimo principus ir suteikia galimybę vienodai taikyti nomenklatūrą. Taisyklės turi juridinį statusą ir yra neatskiriama KN dalis. Pirmos penkios BAT yra skirtos klasifikuojant prekes keturių ženklų lygmeniu, t.y. nustatant prekės poziciją, o šeštoji taisyklė skirta prekių klasifikavimui subpozicijose.

Deklaruojant prekes gali būti sudėtinga nustatyti, kada nesukomplektuota, nebaigta gaminti ar nesurinkta prekė yra klasifikuojama kaip sukomplektuota, baigta gaminti ar surinkta prekė, o kada tokios prekės kiekviena dalis yra klasifikuojama atskirai. Ypač susiduriama su sunkumais klasifikuojant dviračio dalis ir reikmenis bei nustatant, kada nesukomplektuotas ar nebaigtas rinkti dviratis laikytinas sukomplektuotu arba baigtu rinkti.

Nesukomplektuotos/nebaigtos gaminti prekės klasifikavimą nustato 2 (a) BAT taisyklė: bet kuri pozicijos pavadinime esanti nuoroda į kokią nors prekę turi būti taip pat laikoma

nuoroda į tokią prekę, nesukomplektuotą arba nebaigtą gaminti, jeigu ji turi pagrindinės sukomplektuotos arba baigti gaminti prekės savybes. Tokia nuoroda taip pat įvardija ir sukomplektuotą arba baigtą gaminti prekę (taip pat prekę, laikomą sukomplektuotą arba baigta gaminti vadovaujantis šia taisykle), kuri pateikiama nesurinkta arba išardyta.

Ši taisyklė praplečia KN pozicijas. Taikant 2 (a) taisyklę galima klasifikuoti tokias prekes, kurios gali būti:

- nesukomplektuotos arba nebaigtos gaminti;
- nesurinktos arba išrinktos;
- nesukomplektuotos ir nesurinktos.

Nurodytos prekės turi turėti baigtos prekės charakteristikas. Pavyzdžiui, dviratis be sėdynės turi būti klasifikuojamas ten pat, kaip ir sukomplektuotas dviratis – 8712 pozicijoje. Išrinktas dalimis dviratis (ratai, purvasaugiai, bagažinė, rėmas ir kt.) taip pat turi būti klasifikuojamas kaip surinktas dviratis 8712 pozicijoje⁴⁸ [14.P.19-20].

Surinktas dviratis yra laikomas surinktu jeigu jis turi šešis pagrindinius mazgus (rėmai, ratai, pavaros mechanizmas, vairo įtaisas (įskaitant rankenas ir kota), šakės ir stabdžių įrenginio komplektas). Nesurinktas dviratis pagal BAT 2 (a) taisyklę turi būti klasifikuojamas kaip surinktas dviratis, jeigu jis turi mažiausiai keturis iš šešių esminių mazgų. Vienas iš keturių dalių privalo būti rėmai.

Yra tikimybė, kad deklarantas siekdamas sumokėti mažesnius muitus (sukomplektuotiems/surinktiems Kinijos kilmės dviračiams taikomi antidempingo muitai pagal Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2474/93), nesumontuotą/nebaigtą rinkti dviratį deklaruos kaip atskiras dviračių dalis, sąmoningai muitinės informinimui pateikdamas nesumontuotas tas dviračio dalis, dėl kurių dviratis negali būti klasifikuojamas kaip sukomplektuotas ar baigtas rinkti pagal BAT 2 (a) taisyklę. Pavyzdžiui, jeigu dviračio ratą sudaro nesumontuotos jo dalys (ratlankis, stipinai, padanga ir kt.), jis nelaikytinas baigtu mazgu, net jeigu importuojama viena siunta ir atskirų detalių skaičius vienareikšmiškai būtų panaudotas sveikam baigtų mazgų skaičiui pagaminti.

Pasitaiko atveju, kai siekiant išvengti antidempingo muitų, taikomų sumontuotoms/baigti rinkti prekėms, prekės deklaruojamos ne tik kaip nesumontuotos/nebaigtos rinkti, bet ir siunčiamos skirtingais konteneriais ir dienomis. Reglamentu (EB) Nr. 703/96 Komisija inicijavo tyrimą dėl antidempingo muitų, įvestų Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2474/93 Kinijos Liaudies Respublikos kilmės importuojamiems dviračiams, apėjimo importuojant toje šalyje gaminamas dalis, kurios naudojamos surenkant dviračius Bendrijoje. Tyrime nagrinėjami produktai – dviračių dalys ir priedai iš Kinijos Liaudies Respublikos, naudojami surenkant dviračius

⁴⁸ Gurevičienė J.J. Tarifinis prekių klasifikavimas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2005. T. 1. P.19-20.

Bendrijoje. Šiuo metu šie produktai klasifikuojami KN kodų sistemoje kodais 8714 91 10 – 8714 99 90. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad iš aštuonių bendrovių, minėtų skunde arba vėliau skundo pateikėjo įvardytų, keturi surinkėjai tyrimo laikotarpiu iš Kinijos gamintojų užsakinėjo beveik sukomplektuotus, bet nesurinktus dviračius. Tiekėjai užtikrindavo, kad atitinkamų siuntų į Europą dalys, skirtos tam pačiam surinkėjui, buvo išskirstytos į skirtingus kontenerius, siunčiamus skirtingomis dienomis, o kartais ir iškraunamus skirtinguose uostuose.

Ši praktika, kuri yra gana brangiai kainuojanti ir turi svarbių papildomų logistinių apribojimų, leido surinkėjams išvengti importuotų dalių klasifikavimo, taikant BAT 2 taisyklės a punktą, kaip gatavų dviračių, kurie būtų apmuitinti antidempingo muitų⁴⁹ [28].

Tam tikrais atvejais prekės gali būti neteisingai suklasifikuotos dėl prekių pavadinimo klaidingo ar netikslaus vertimo į nacionalinę kalbą. Pavyzdžiui, KN 8714 99 10 subpozicija - „vairai, rankenos“, todėl yra tikimybė, kad vairo guminės rankenėlės bus suklasifikuotos šioje subpozicijoje. Tačiau angliškame KN tekste žodžio „rankenos“ nėra, todėl rankenėlės reikia klasifikuoti 8714 99 90 subpozicijoje (KN lietuviškoje versijoje turėtų būti pataisytas subpozicijos aprašymas).

KN 8714 99 50 subpozicijoje klasifikuojami „Pavarų perjungimo mechanizmai“, todėl šio mechanizmo rankenos (jų dalys) taip pat klasifikuojamos KN 8714 99 90 („kitos (-i); dalys“) subpozicijoje.

TARIC subpozicijoje 8714 94 90 19 turi būti klasifikuojamos stabdžių rankenėlės. Tačiau angliškas pavadinimas „*Brake levers*“ į lietuvių kalbą verčiamas kaip „stabdžių svirtys“. Toks pat vertimas sutinkamas lenkų („*Dźwignie hamulców*“), latvių („*Bremžu svira*“) ir kt. TARIC tekstuose. TARIC tekste vokiečių kalba „*Brake levers*“ verčiama kaip „*Bremshebel*“ t.y. „stabdžių rankenėlės“ (6 pav.).

6 pav. Stabdžių rakenėlės

Stabdžių rankenėlės (TARIC 8714 94 90 19)

Kadangi TARIC subpozicijai 8714 94 90 19 turi būti priskiriamos stabdžių rankenėlės, o šiuo kodu klasifikuojamos prekės pavadinimas anglų kalba yra „*Brake levers*“, kurio pažodinis vertimas į lietuvių kalbą („stabdžių svirtys“) nenurodo tikrojo prekės pavadinimo, galima daryti

⁴⁹ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 71/97, 2004 m.

prielaidą, kad tai pačiai prekei, priklausomai nuo šalies, gali būti priskiriami skirtingi pavadinimai: TARIC 8714 94 90 19 subpozicijoje klasifikuojama prekė anglų kalboje vadinama „*Brake levers*“ („stabdžių svirtimis“), o lietuvių kalboje – „stabdžių rankenėlėmis“. Tokiu atveju, turi būti pataisytas KN tekstas lietuvių kalba.

Remiantis KN prekių klasifikavimo taisyklėmis, jei subpozicijos tekste nurodyta konkreti detalė, tai toje subpozicijoje ir turi būti klasifikuojama tik ta detalė, o jos dalys turi būti klasifikuojamos prie likusių dalių. Vadinasi, deklarantas remdamasis TARIC 8714 94 90 19 subpozicijos tekstu lietuvių kalba „stabdžių svirtys“, šioje subpozicijoje turėtų klasifikuoti tik stabdžių svirtis, bet ne stabdžių rankenėles, tačiau faktiškai šiam kodui priskiriamos stabdžių rankenėlės. Dėl netikslaus prekės pavadinimo nurodymo TARIC tekste klasifikavimas tampa problematiškas.

Klaidinantis tekstas deklarantui sudaro sunkumų teisingai deklaruoti prekes, todėl atsiranda tikimybė, kad dviračių stabdžių rankenėlės gali būti suklasifikuotos TARIC subpozicijoje 8714 94 90 90 ne tik klaidingai nustačius TARIC prekės kodą, bet ir siekiant išvengti antidempingo muitų. Reglamentu (EEB) Nr. 71/97 Taryba išplėtė galutinį antidempingo muitą, nustatytą Tarybos reglamentu Nr.2474/93 Kinijos Liaudies respublikos kilmės importuojamiems dviračiams ir tam tikroms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės dviračių dalims, tarp jų ir dviračių stabdžių rankenėlėms, kurios klasifikuojamos 8714 94 90 19 subpozicijoje ir kurioms taikomas 48,5% muitas iki sumokėjimo.

Panaši situacija galima ir klasifikuojat dviračių balnelius. Kaip jau minėta, kiekviena KN pozicija turi juridinį pagrindą, tačiau nustatyti, koks turi būti priskirtas KN kodas, gali klaidinti ir prekių išdėstymas KN tekste. Pavyzdžiui, dviračio balneliai klasifikuojami 8714 95 00 subpozicijoje. Balnelių dalys – 8714 99 90. Tačiau šiuo atveju balnelių dalių galimas neteisingas suklasifikavimas prie balnelių, nes atidžiau peržvelgę KN tekstą, pastebime, kad, pavyzdžiui, 8714 91 subpozicijoje klasifikuojami „rėmai ir šakės bei jų dalys“, 8714 94 – „stabdžiai, įskaitant inercines stabdomąsias stebules ir stebulinius stabdžius, bei jų dalys“, 8714 95 00 – „balneliai“, 8714 96 – „pedalai ir švaistikliai bei jų dalys“. Taigi, nors kitose nurodytose pozicijose priskiriamos ir tam tikrų prekių dalys, tačiau 8714 95 00 subpozicijoje klasifikuojami tik balneliai.

Neteisingas prekės kodo deklaravimas galimas ir dėl klaidingo prekės pavadinimo nustatymo.

Pagal KN 8714 94 30 subpozicijos aprašymą, tokiu kodu yra klasifikuojami stabdžiai (7 pav.). Prekės pavadinimas nėra tikslus, kadangi žodis stabdžiai turėtų reikšti stabdžių dalių visumą (pagrindinę stabdžių dalį, stabdžių rankenėles, troselius, kaladėles ir kt.). Tačiau šiuo atveju stabdžiais gali būti laikomas stabdžių detalių komplektas be tam tikrų dalių - stabdžių

rankenėlių, troselio ir pan. Šis faktas gali lemti neteisingą prekės suklasifikavimą – stabdžiai gali būti įvardinti kaip dviračio dalis ir priskirti 8714 99 90 subpozicijai, kurioje klasifikuojamos „kitos“ dviračių dalys.

7 pav. Priekiniai stabdžiai

Priekiniai stabdžiai (KN 8714 94 30)

Stabdžių klasifikavimo problematiškumas gali lemti sąmoningą muitų apėjimą. TARIC 8714 94 30 90 subpozicijai taikomas antidempingo maitas, įvestas Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2474/93. Šiuo kodu klasifikuojami nestebuliniai stabdžiai, kurie nėra kilę iš arba atvežti iš Kinijos mažiau kaip 300 vienetų per mėnesį arba skirti perduoti gavėjui mažesniais kaip 300 vienetų per mėnesį kiekiais; arba nėra skirti perduoti kitam galutinio vartojimo leidimo turėtojui arba atleistoms šalims. Antidempingo/kompensacinis maitas – iki sumokėjimo nustatytas 48.5%.

3.6. Lempų klasifikavimas ir antidempingo muitų apėjimo galimybė

85 skirsnyje klasifikuojamos „elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys; garso įrašymo ir atkūrimo aparatai, televizijos vaizdo ir garso įrašymo ir atkūrimo aparatai, šių dirbinių dalys ir reikmenys“. Plačiau išnagrinėsime lempų klasifikavimo ypatumus 8539 pozicijoje.

Klasifikuojant lempas ir kitus šviesos įrenginius gali kilti daug neaiškumų, kadangi šių prekių klasifikavimas yra pakankamai painus. Kad būtų išvengiamos klaidos, reikia atkreipti dėmesį į toliau darbe pateiktas pastabas ir pavyzdžius.

Klasifikuojant svarbu atkreipti dėmesį, kad:

- elektros šviestuvai, pritaikytos apšviesti stalą, sienas, lubas, studijos lempos, kaledinės girliandos ir pan. klasifikuojami skirsnyje 94.05 (šviestuvai ir apšvietimo įranga, įskaitant atvirose vietose ir patalpose naudojamus prožektorius, bei jų dalys, nenurodyti kitoje vietoje; šviečiamieji ženklai, šviečiančiosios iškabos ir panašūs

dirbiniai su stacionariai įtvirtintu šviesos šaltiniu bei jų dalys, nenurodyti kitoje vietoje);

- lempos, skirtos medicinai arba fotografijai klasifikuojamos 9405 pozicijoje.
- šviesos įranga aviacijai, laivams, traukiniams klasifikuojama 9405 pozicijoje.
- šviesos įrenginiai motorinėms transporto priemonėms – 8512 pozicijoje.
- transporto priemonių motorizuotos inspekcinės lempos - 8512 pozicijoje.
- kitos inspekcinės lempos - 9405 pozicijoje.
- nešiojamos lempos su įtaisytu energijos šaltiniu, pvz, baterijos energijos žiebtuvėlis klasifikuojami – 8513 pozicijoje.
- - soliariumų lempos – 8543 pozicijoje⁵⁰ [11].

KN pozicijoje 8539 klasifikuojamos kaitinamosios elektros arba dujošvytės lempos, įskaitant sandarias kryptinių spindulių ir ultravioletines arba infraraudonąsias lempas; lankinės lempos (7 priedas).

Sandarios kryptingų spindulių lempos (jos susideda iš sklaidytuvo, siūlo ir reflektoriaus):

8539 10 10 00 subpozicija apima sandarias kryptingų spindulių lempas skirtas naudoti civilinėje aviacijoje, naudojamas kaip nusileidimui skirtos šviesos.

8539 10 90 00 – sandarios kryptingų spindulių lempos skirtos motorinėms transporto priemonėms. Tai tipiškios 7 colių diametro rutuliškos, retai naudojamos moderniose transporto priemonėse lempos. Tačiau priešakinės ir galinės motociklų ir autotransporto lempos klasifikuojamos 8512.

8539 10 90 00 – taip pat priskiriamos ir PAR (*Parabolic Aluminised Reflector*) lempos – paraboliniai aliumininiai atšvaitai, naudojami sode arba scenoje. Žinomos kaip taškinės arba atšvaitinės lempos. Sklaidytuvas, siūlas ir reflektorius sudaro vieną sandarų vienetą. Čia klasifikuojamos ir halogeninio tipo PAR. Standartiniai arba halogeninės reflektoriaus lempos nėra įtraukiamos jei jos neturi sklaidytuvo, turi paprastą stiklinį paviršių.

Kitos kaitinamosios lempos, išskyrus ultravioletines ir infraraudonąsias lempas:

Volframo halogeninės lempos - žinomos kaip halogeninės, kvarcinės halogeninės arba kvarcinės jodido lempos. Išoriniam išgaubimui arba apvalkalui pagaminti naudojama daugiau kvarco junginio nei paprastam stiklui. Siūlas pagamintas iš volframo ir išgaubimas pripildytas jodido arba kitomis halogeno dujomis.

Motorinių transporto priemonių volframohalogeninės priekinės lempos klasifikuojamos 8539 21 30 00 subpozicijoje. Pastebėtina, kad lempos neįtraukiamos į šią grupę, jei jos pripildytos ksenono, kuris nėra halogeno dujos.

⁵⁰ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1719/2005, 2005 m.

8539 21 92 90 – priskiriamos skirtos aukštesnei kaip 100 V įtampai volframohalogeninės lempos, kurios pakeičia lempas, tokias kaip *Halogen A*, *Halo BTT* ir halogenines žvakes. Taip pat prisiskaito kapsulės, *G9*, linijinės lempos, dažniausiai naudojamos lauko apšvietimui ir halogeniniai reflektoriai.

8539 21 98 90 - žemos įtampos halogeninės lempos ir kapsulės, skirtos įtampai, kuri neviršija 100 V. Šioje subpozicijoje klasifikuojamos kapsulės ir veidrodinės lempos, kartais vadinamos dichromatinėmis lempomis. Dichromatinės lempos turi briaunuotą reflektorių, kuris skirtas reaguoti į karštį skirtingose šviesos zonose tam, kad būtų išvengiamas perkaitimas. Jie gali būti atviri iš priekio arba gali turėti skaidrų plokštumos tipo dangtį. Taip pat priskiriama daugelis prožektorių.

Standartinės volframo lempos - turi siūlą (paprastai volframo) įtaisyta stikliniame gaubte. Gaubtas gali būti vakuuminis, bet paprastai būna pripildytas inertinėmis dujomis sumažinančiomis siūlo degimą. Vieno cokolio dienos šviesos lempos gaminamos su spiraliniu cokoliu ir su kištukais. Gali būti dviejų cokolių.

Lempos, kurių galia ne didesnė kaip 200 W ir skirtos aukštesnei kaip 100 V įtampai:

8539 22 10 90 – atšvaitinės lempos, *R50*, *R80* ir pan.

8539 22 90 90 – standartinės šviesos lempos, kartais vadinamos GLS (*General Lighting Service*), žvakės formos, pailgos (ne fluorescencinės), lempos skirtos orkaitėms arba šaldytuvams, dekoru ir specialios pakirties lempos.

8539 29 30 00 – motorinių transporto priemonių lempos. Čia klasifikuojamos standartinės „siūlo“ (*filament*) lempos, naudojamos motociklams ir kitoms autotransporto priemonėms, įskaitant stabdžių, skaitiklių, vidaus lempas. Bet išskyrus kryptinių spindulių, volframo halogenines lempas ir ksenono lempas.

8539 29 92 90 – aukštesnei kaip 100 V įtampai, įskaitant aukštos energijos studijos ir teatro lempas.

8539 29 98 90 – ne aukštesnei kaip 100 V įtampai, įskaitant volframo siūlo lempas, naudojamas žibintams, inspekcinės lempos, laivų ir traukinių.

Dujošvytės lempos, išskyrus ultravioletines lempas:

8539 31 10 90 – liuminescencinės, karštojo katodo lempos. Čia klasifikuojami tradiciniai liuminescenciniai vamzdeliai, su dviem jungimosi cokoliais kiekviename gale. Dažniausiai tiesios arba apvalios formų. Naudojama buitiniam ir komerciniam apšvietimui. Ultravioletiniai vamzdeliai soliariumams šioje grupėje neklasifikuojami (8543).

8539 31 90 95 klasifikuojamos viencokolės kompaktinės liuminescencinės, karštojo katodo lempos. Taip pat žinomos kaip kompaktinės dienos šviesos, energiją taupančios arba žemos energijos lempos. Jungimosi galvutė (cokolis) yra viena. Gali būti naudojamos kaip

tiesioginis pakaitalas įprastoms volframo lempoms. Jei šios lempos atvežtos iš Vietnamo, Pakistano ar Filipinų klasifikuojama 8539 31 90 92 subpozicijoje.

8539 31 90 99 priskiriamos lempos, kaip ir prieš tai minėtos, tačiau skirtos dirbti su lempų laikikliu (*Lampholder*) arba pritaikytos, kad turėtų kontrolinį įtaisą. Šis vamzdelio tipas kartais žinomas kaip *bi-ax*. Šiam kodui priskiriami ir „2D vamzdeliai“ – vamzdelio formos lempos, sulenktos į 2 „D“ raidžių formą. Gali turėti atskirą kontrolinį įrenginį arba kontrolinis įrenginys gali būti įtaisytas viduje. Gali būti tiesioginis pakaitalas įprastoms volframo lempoms. Taip pat čia klasifikuojamos paprastai ksenonu pripildytos dujošvytės lempos vamzdelių formos, skirtos fotografinei įrangai.

8539 32 10 00 – gyvsidabrio lempos – išgaubtos arba vamzdelio formos, turinčios elektrodus. Naudojamos architektūriniam ir gatvės apšvietimui.

8539 32 50 00 – natrio lempos. Tai išgaubtos arba vamzdelio formos, turinčios elektrodus. Naudojamos architektūriniam ir gatvės apšvietimui.

8539 32 90 90 – metalų halogenidų lempos - tai lempų grupė, sudaryta iš kvarco gaubto ir turinti gyvsidabrio ir argono su galio jodido, geležies jodido ir kitais žemėje retais metalų jodidų priedais. Volframo elektrodai yra naudojami pagaminti elektrinį ryšį tarp molipdeno folijos sluoksnio, kuris užbaigia metalinį cokolį arba keramininį pagrindą su vieline švinine juostele stiklui prilaikyti. Naudojamos filmų projektoriams, taip pat pramoniniam apdorojimui ir džiovinimo aparatams.

8539 39 00 90 – ksenono dujošvytės lempos – tai motorinėms transporto priemonėms skirtos priekinės ir galinės lempos, turinčios ksenono dujas. Tekant srovei tarp dviejų elektrodų dujos suteikia labai ryškią šviesą. Taip pat šiai subpozicijai priskiriamos, ksenonu pripildytos lempos ir vamzdeliai, naudojami prožektoriams, mokslo ir medicinos aparatams, šalto katodo lempos (pavyzdžiui, naudojami dokumentų ir bar kodo skaneriams), neono lempos (specialūs vamzdeliai, paprastai sulenkti į raidžių ir grafines formas, naudojami lauko reklamoms).

8539 4100 00 – lankinės lempos. Jose elektros lankas (šviečiančios dujos) sukuria tarp dviejų elektrodų. Elektrodai gali būti pagaminti iš anglies arba volframo; jie palaipsniui dega tarp veikiančių lempų.

8539 4910 00 – ultravioletinių spindulių lempos. Šos lempos būna labia įvairių formų, dažniausiai pagal išvaizdą panašios į paprastas fluorescencines lempas, kurios naudojamos konkrečiai apšvietimui.

8539 4930 00 – infraraudonųjų spindulių lempos, naudojamos medicinos srityje arba kaip karščio šaltinis pramoniniuose aparatuose⁵¹ [36].

⁵¹ <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.

Komisijos Reglamentu (EB) Nr.255/2001 (laikinasis reglamentas) įvestas laikinasis antidempingo maitas importuojamoms integruotoms elektroninėms kompaktinėms fluorescentinėms lempoms (CFL-i), kurioms taikomas KN kodas ex8539 31 90 ir kurių kilmės šalis yra Kinijos Liaudies Respublika (KLR).

Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1470/2001 įvestas galutinis antidempingo maitas. Reglamentu galutinai surenkamas ir laikinasis maitas. Nustatyta antidempingo maito norma, taikoma grynajai, franko Bendrijos pasienyje kainai, prieš maitą pateikta lentelėje (8 pav.)

8 pav. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1470/2001 įvesti galutiniai antidempingo maitai

Gamintojas	Muito norma, %	Papildomas TARIC kodas
Changzhou Hailong Electronic & Light Fixtures Co., Ltd Luoyang, Changzhou, Jiangsu Changzhou 213104 Kinijos Liaudies Respublika	59,5	A234
City Bright Lighting (Shenzhen) Ltd Shenzhen Kinijos Liaudies Respublika	17,1	A235
Deluxe Well Enterprises Ltd Block 17–18, Hong Qiao Tao Industrial Zone Bao An Yuan Shenzhen Kinijos Liaudies Respublika	37,1	A236
Lisheng Electronic & Lighting (Xiamen) Co., Ltd Xiamen Kinijos Liaudies Respublika	0,0	A237
Philips & Yaming Lighting Co., Ltd 1805 Hu Yi Highway Malu Jia Ding District Shanghai 201801 Kinijos Liaudies Respublika	32,3	A238
Sanex Electronics Co., Ltd Xin Su Industrial Area, Jiangsu Suzhou 215001 Kinijos Liaudies Respublika	20,2	A239
Shenzhen Zuoming Electronic Co., Ltd Shenzhen Guangdong Kinijos Liaudies Respublika	8,4	A240
Zhejiang Sunlight Group Co., Ltd 129 Fengshan Road, Zhejiang Shangyu 213104 Kinijos Liaudies Respublika	35,3	A241
Visos kitos bendrovės	66,1	A999

Prekėms, kurių KN kodas ex8539 31 90, tačiau kurių kilmės šalis nėra KLR, taikoma 2,7 % konvencinė maito norma.

Siekiant apeiti antidempingo muitus ir eksportuojant prekes sumokėti mažesnius mokesčius, galimas neteisingas prekių suklasifikavimas. Plačiau aptarsime lempų, priskiriamų 8539 31 90 95 ir 8539 31 90 99 subpozicijoms, galimą neteisingą suklasifikavimą.

8539 31 90 95 kodu, kaip nurodyta TARIC, deklaruojamos viencokolės elektroninės kompaktinės fluorescentinės išlydžio lempos, veikiančios esant kintamajai srovei (įskaitant elektronines kompaktines fluorescentines išlydžio lempas, veikiančias esant tiek kintamajai, tiek nuolatinei srovei), su vienu ar keliais stiklo vamzdeliais, kurių visi apšvietimo elementai ir elektroniniai komponentai yra pritvirtinti prie lempos pagrindo ar į jį įmontuoti. Šios lempos dar žinomos kaip kompaktinės dienos šviesos, energiją taupančios arba žemos energijos lempos. Gali būti naudojamos kaip tiesioginis pakaitalas įprastoms volframo lempoms.

8539 31 90 99 priskiriamos lempos, kaip ir 8539 31 90 95, tačiau skirtos dirbti su lempų laikikliu (*Lampholder*) arba pritaikytos kad turėtų kontrolinį įtaisą. Šios vamzdelio formos lempos kartais žinomos kaip *bi-ax*⁵² (9 pav.) [36].

9 pav. 8539 31 90 95 ir 8539 31 90 99 subpozicijose klasifikuojamų lempų pavyzdžiai

8539 31 90 95

8539 31 90 99

8539 31 90 95 subpozicijoje klasifikuojamoms lempoms taikomi antidempingo muitai nuo (0% iki 66,1 %) KLR kilmės lempoms, todėl tikėtina, kad prekės, kurios turi būti priskirtos minėtam kodui, bus deklaruotos 8539 31 90 99 subpozicijoje ir taip bus išvengiami nustatyti mokesčiai.

⁵² <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Naudojantis teorine medžiaga ir atliktos analizės rezultatais, daromos tokios išvados:

1. Antidempingo priemonių taikymas yra neišvengiamas siekiant apsaugoti vietinę pramonę nuo užsienio nesažiningos konkurencijos. Tačiau ši apsaugos priemonė turi ir neigiamų aspektų – nukenčia vartotojai, nepateisinama laisvos prekybos idėja, neskatinamas konkurencingumas ir kt.
2. Klasifikuojant prekes ypač svarbu teisingai remtis klasifikavimo taisyklėmis ir principais tam, kad būtų sumokėti teisingi muitai ir kiti mokesčiai bei išvengiami teisės aktų pažeidimai.
3. Neteisingas prekių kodo deklaravimas galimas dėl keletos priežasčių:
 - a. neteisingai nurodžius ar nustačius medžiagą, iš kurios pagaminta prekė;
 - b. klaidingas, netikslus prekės pavadinimo vertimas į nacionalinę kalbą,
 - c. prekių pavadinimo klaidingas nustatymas,
 - d. sudėtingas ar netikslus KN prekių aprašymas,
 - e. sudėtinga nustatyti, ar prekė turi baigtos gaminti/sukomplektuotos prekės charakteristikas ir kt.

Pasiūlymai:

- įdiegti griežtesnes kontrolės formas: muitinio įforminimo metu atidžiai tikrinti, vertinti informaciją ir duomenis, susijusias su importuojamomis prekėmis, t.y. tikrinti, ar dokumentai išsamūs, teisingi ir neprieštarauja vienas kitam, nustyti deklaruotų prekių vertės realumą, patikrinti, ar teisingai nurodytas prekės kodas, medžiaga, iš kurios pagaminta prekė, atkreipti dėmesį į prekės ir pakuočių ženklinimą, imti abejonių keliančių prekių mėginius laboratoriniams tyrimams ir kt.
- užtikrinti pakankamą skaičių kvalifikuotų prekių klasifikavimo (ypač pagal prekių grupės), kilmės, muitinio įvertinimo, audito ir kt. specialistų;
- stiprinti už mokesčių administravimą atsakingus padalinius;
- intensyvinti ir griežtinti nesumokėtų muitų išieškojimą;
- gerinti muitinės įstaigų aprūpinimą moderniomis kontrolės priemonėmis;
- ypatingą dėmesį skirti prekių, kurioms taikomi antidempingo, preferenciniai muitai, tikrinimui.

LITERATŪRA

Teisės aktai ir tarptautiniai dokumentai

1. LR Administracinių teisės pažeidimų kodeksas, 2006 m. birželio 15 d. // http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=41835&p_query=&p_tr2= ; prisijungimo laikas: 2006-10-17.
2. LR Administracinių teisės pažeidimų kodekso 35, 189, 208, 209, 209(1), 209(2), 209(3), 209(4), 210, 225, 237, 282, 320 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas. 1999 m. vasario 2 d. Nr. VIII-1041 Vilnius // http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=73909&p_query=&p_tr2=; prisijungimo laikas: 2006-12-10.
3. LR Administracinių teisės pažeidimų kodekso 35, 41, 188(8), 209, 210, 211, 224, 225, 233, 237, 246(1), 259(1), 269, 320 straipsnių pakeitimo ir papildymo 41(3), 41(4), 163(11), 172(15), 173(11), 187(4), 209(1), 209(2), 209(3), 209(4) straipsniais įstatymas. 1997 m. liepos 1 d. Nr. VIII-354 Vilnius // http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=41835&p_query=&p_tr2=; prisijungimo laikas: 2006-12-10.
4. LR Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymas. 2002 m. gruodžio 10 d. Nr. IX-1260 // http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=197740&p_query=&p_tr2= ; prisijungimo laikas: 2006-12-10.
5. LR Administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 189(14), 214(1) straipsniais, 209(3), 214(8), 221, 224, 225, 237, 239, 241(1), 244, 246(2), 259(1), 320 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas. 2001 m. kovo 1 d. Nr. IX-199 Vilnius http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=126768&p_query=&p_tr2=; prisijungimo laikas: 2006-12-10.
6. LR Antidempingo įstatymas. 1998 m. birželio 23 d. Nr. VIII 807 Vilnius // http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=44072; prisijungimo laikas: 2005-12-01.
7. LR Baudžiamojo kodekso patvirtinimo ir įsigaliojimo įstatymas. 2000 m. rugsejo 26 d. Nr. VIII-1968 // http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=111555; prisijungimo laikas: 2006-12-10.

8. LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvada dėl Baudžiamojo kodekso 48, 60, 145, 147, 157, 212, 213, 214, 215, 226, 249, 251, 252, 256, 267, 270, 272, 274, 280 straipsnių ir priedo pakeitimo ir papildymo bei kodekso papildymo 147¹, 199¹, 199², 267¹, 270¹ IR 308¹ straipsniais įstatymo projekto (XP-418) 2005 m. birželio 15 d. Vilnius // http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=257844; prisijungimo laikas: 2006-12-10.
9. LR Ūkio ministerijos ir LR Valdymo ir savivaldybių reikalų ministerijos įsakymas. 1998 m. rugpjūčio 7 d. Nr. 290/50 Vilnius, dėl Antidempingo įstatymo poįstatyminių aktų // http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=110198&p_query=&p_tr2=; prisijungimo laikas: 2006-06-02.
10. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/11/EB 1994 m. kovo 23 d. dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžiagų, naudojamų pagrindinėms vartotojams parduodamos avalynės dalims, ženklimą, suderinimo // http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=9475; prisijungimo laikas: 2006-11-24.
11. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1719/2005 2005 m. spalio 27 d. iš dalies keičiantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo maitų tarifo I priedą // http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/lt/oj/2005/l_286/l_28620051028lt00010886.pdf; prisijungimo laikas: 2006-09-04.
12. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 553/2006 2006 m. kovo 23 d. nustatantis laikinąjį antidempingo muitą Kinijos Liaudies Respublikos ir Vietnamo kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importui // http://europa.eu.int/eur-lex/lex/Result.do?T1=V1&T2=2006&T3=553&RechType=RECH_naturel&Submit=Ie%C5%A1koti; prisijungimo laikas: 2006-09-30.
13. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 88/97 1997 m. sausio 20 d. dėl leidimo atleisti Kinijos kilmės tam tikrų dviračių dalių importą nuo antidempingo maito, nustatyto Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2474/93 ir praplėsto Tarybos reglamentu (EB) Nr. 71/97 // <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997R0088:LT:HTML> 2006-11-05
14. Komisijos sprendimas 2003 m. lapkričio 28 d. suteikiantis atleidimą tam tikroms šalims nuo antidempingo maito, taikomo Kinijos Liaudies Respublikos kilmės dviračiams, nustatyto Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2474/93 ir išlaikyto Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1524/2000, išplėtimo Tarybos reglamentu (EB) Nr. 71/97 tam tikroms dviračių dalims ir panaikinantį antidempingo maito, išplėsto tam tikroms Kinijos Liaudies Respublikos

kilmės dviračių dalims, apmokėjimo sustabdymą, kuris leistas tam tikroms šalims remiantis Komisijos reglamentu (EB) Nr. 88/97 //

http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=45825&p_query=&p_tr2=2;
prisijungimo laikas: 2006-11-05.

15. Komisijos sprendimas 2006 m. lapkričio 10 d., leidžiantis tam tikroms šalims netaikyti tam tikroms dviračių dalims išplėsto antidempingo muto, taikomo dviračiams, kurių kilmės šalis yra Kinijos Liaudies Respublika, nustatyto Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2474/93, kurio galiojimas buvo paskutinį kartą pratęstas ir su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1095/2005, ir panaikinantis antidempingo muto, išplėsto tam tikroms dviračių dalims, kurių kilmės šalis yra Kinijos Liaudies Respublika, mokėjimo laikiną sustabdymą, taikomą tam tikroms šalims pagal Reglamentą (EB) Nr. 88/97 // http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/lt/oj/2006/l_313/l_31320061114lt00050014.pdf;
prisijungimo laikas: 2006-12-13.
16. Sutartis dėl 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo // http://www.europa.eu.int/eur-lex/lt/dd/reg/lt_register_113010.html;
prisijungimo laikas: 2006-13-27.
17. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1095/2005 2005 m. liepos 12 d. nustatantis galutinį antidempingo muitą dviračių, kurių kilmės šalis yra Vietnamas, importui ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1524/2000, nustatantį galutinį antidempingo muitą dviračių, kurių kilmės šalis yra Kinijos Liaudies Respublika, importui // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005R1095:LT:NOT>;
prisijungimo laikas: 2006-10-13.
18. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1322/2006 2006 m. rugsėjo 1 d. iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1470/2001, nustatantį galutinį antidempingo muitą Kinijos Liaudies Respublikos kilmės integruotų elektroninių kompaktinių fluorescencinių lempų (CFL-i) importui // http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/lt/oj/2006/l_244/l_24420060907lt00010005.pdf;
prisijungimo laikas: 2006-12-07.
19. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1470/2001 2001 m. liepos 16 d. įvedantis galutinį antidempingo muitą ir galutinai surenkantis laikinąjį muitą, kuriuo apmuitintos importuojamos integruotos elektroninės kompaktinės fluorescencinės lempos (CFL-i), kurių kilmės šalis yra Kinijos Liaudies Respublika // <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/Notice.do?val=260321:cs&lang=lt&list=260321:cs,&pos=1&page=1&nbl=1&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>; prisijungimo laikas: 2006-11-07.

20. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1472/2006 2006 m. spalio 5 d. nustatantis galutinį antidempingo muitą ir laikinojo muto, nustatyto Kinijos Liaudies Respublikos ir Vietnamo kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importui, galutinį surinkimą // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:275:0001:01:LT:HTML>; prisijungimo laikas: 2006-09-30.
21. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1524/2000 2000 m. liepos 10 d. nustatantis galutinį antidempingo muitą dviračių, kurių kilmės šalis yra Kinijos Liaudies Respublika, importui // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000R1524:LT:NOT>; prisijungimo laikas: 2006-10-13.
22. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1651/2006 2006 m. lapkričio 7 d., baigiantis dalinę tarpinę antidempingo priemonių, taikomų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės dviračių importui, peržiūrą // http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/lt/oj/2006/l_311/l_31120061110lt00060007.pdf; prisijungimo laikas: 2006-12-13.
23. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1972/2002 2002 m. lapkričio 5 d. iš dalies pakeičiantis Reglamentą (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Bendrijos narėmis nesančių valstybių // http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=43567; prisijungimo laikas: 2006-11-24.
24. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2117/2005 2005 m. gruodžio 21 d. iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių // <http://www.ukmin.lt/lt/prekyba/uzsienio/rezimas/aktai/antidempingas.php>; prisijungimo laikas: 2006-08-17.
25. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2331/96 1996m. gruodžio 2d. iš dalies pakeičiantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Bendrijos narėmis nesančių valstybių // <http://www.ukmin.lt/lt/prekyba/uzsienio/rezimas/aktai/antidempingas.php>; prisijungimo laikas: 2006-08-17.
26. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 384/96 1995 m. gruodžio 22 d. dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996RO384:LT:NOT>; prisijungimo laikas: 2005-12-01.

27. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 461/2004 2004 m. kovo 8 d. iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių ir Reglamentą (EB) Nr. 2026/97 dėl apsaugos nuo subsidijuoto importo iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių // http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_e?p_id=4429; prisijungimo laikas: 2006-08-17.
28. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 71/97 1997 m. sausio 10 d. išplečiantis galutinį antidempingo muitą, įvestą Reglamentu (EEB) Nr. 2474/93 Kinijos Liaudies Respublikos kilmės importuojamiems dviračiams, tam tikroms iš Kinijos Liaudies Respublikos importuojamoms dviračių dalims ir apmuitinantis išplėstiniu maitu tokį importą, įregistruotą pagal Reglamentą (EB) Nr. 703/96 // http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=44074&p_query=&p_tr2=2; prisijungimo laikas: 2006-11-05.
29. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 905/98 1998 m. balandžio 27 d. iš dalies pakeičiantis Reglamentą (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo prekių importo dempingo kaina iš Europos Bendrijai nepriklausančių valstybių // http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=27611 ; prisijungimo laikas:
30. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2474/93 1993 m. rugsėjo 8 d. nustatantis besąlygišką antidempingo muitą ir besąlygiško laikino maito rinkimo dviračiams, kurių kilmės šalis Kinijos Liaudies Respublika, importui // http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=44047&p_query=&p_tr2=2; prisijungimo laikas: 2006-11-05.
31. Tarybos reglamentas(EB) Nr. 2238/2000 2000 m. spalio 9 d. iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.showdoc_l?p_id=27635; prisijungimo laikas: 2006-11-24.
32. Tarptautinė konvencija dėl tarpusavio administracinės pagalbos užkertant kelią muitinės įstatymų pažeidimams, vykdant šių pažeidimų tyrimą ir su jais kovojant // http://www.zingsnis.lt/drugs/4istatymine%20baze/teises_aktai/konvencija_muitine.pdf; prisijungimo laikas: 2006-11-14.

Specialioji literatūra

1. Agreement on implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 // http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/antidum2_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-05-09.
2. Anti-dumping // http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/eol/e/wto04/wto4_55.htm#note2; prisijungimo laikas: 2006-06-11.
3. Antidumping // http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_e.htm#dol; prisijungimo laikas: 2006-05-09.
4. Anti-Dumping information paper // http://www.fin.gc.ca/activty/pubs/antidmp01_e.html; prisijungimo laikas: 2006-05-09.
5. Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc // http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-06-11.
6. Anti-dumping. Anti-subsidy statistics covering the year 2006 // <http://trade-info.cec.u.int/doclib/html/128626.htm-2k>; prisijungimo laikas: 2006-10-17.
7. Butkus A. Latvių – lietuvių kalbų žodynas. – Kaunas: Aesti, 2003. P. 702.
8. Dėl konkrečių prekybos apsaugos priemonių (antidempingo, protekciniių ir kompensacinių) taikymo procedūrų (nuo 2005 m. rugsėjo mėn. iki 2006 m. lapkričio mėn.) // http://www.cust.lt/view?show=Antidemp_kompens_muitai_060912_115804611383610033.pdf; prisijungimo laikas: 2006-12-04.
9. Dempingas // <http://www.straipsniai.lt/vadyba/puslapis/3620>; prisijungimo laikas: 2006-10-07.
10. Dumping (pricing policy) // <http://en.wikipedia.org/wiki/Antidumping>; prisijungimo laikas: 2006-06-11.
11. Europos Komisija. Skundo dėl antidempingo rengimo vadovas // http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2004/november/tradoc_120016.pdf; prisijungimo laikas: 2006-06-12.
12. Gurevičienė J.J. Tarifinio prekių klasifikavimo sistema // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 39-47.

13. Gurevičienė J.J. Tarifinis prekių klasifikavimas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2005. T. 1. P.330.
14. <http://www.saginda.lt>; prisijungimo laikas: 2006-12-09.
15. http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-05-20.
16. http://www.zum.lt/min/ezinio/dsp_news.cfm?NewsID=2135&langparam=LT&Title=&From=&To=&Page=21&list=10; prisijungimo laikas: 2006-09-13.
17. <http://www1.omnitel.net/dvir/dviratis/stab.html>; prisijungimo laikas: 2006-12-09.
18. Informacinis dokumentas dėl Bendrijos muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkto ir 239 straipsnio taikymo // http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/procedural_aspects/general/debt/guidelines_lt.pdf; prisijungimo laikas: 2006-10-19.
19. Jurevičius R., Balčiūnas G., Bartkus G. Verslo sąlygos Lietuvoje: Teisės ir mokesčių apžvalga // http://www.jbblegal.lt/upload/doc/lt/DoingBusiness_LT.pdf; prisijungimo laikas: 2006-10-03.
20. Kaip klasifikuoti prekes // http://www.cust.lt/miscdata/Prekiu%20klasifikavimas_111345845592035204.pdf; prisijungimo laikas: 2006-05-25.
21. Križinauskas J., Smagurauskas S. Vokiečių – lietuvių kalbų žodynas. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003. P.150.
22. Lietuvos Respublikos Antidempingo įstatymo projekto aiškinamasis raštas // http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=51990; prisijungimo laikas: 2006-05-20.
23. LITAR duomenų bazė // http://litarweb.cust.lt/taric/web/main_LT
24. Makroekonomika. – Kaunas: Technologija, 2001. P. 522-527.
25. Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2006-2008 metų strateginis veiklos planas // http://www.cust.lt/miscdata/Strategija/A_forma.pdf; prisijungimo laikas: 2006-12-04.
26. Notifications under the agreement on implementation of Article VI of GATT 1994 // http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/antidum3_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-05-20.
27. Povilauskienė D. Teisė ir muitinės veikla. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2006. P. 63.

28. Protection against dumped imports // http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/respectrules/anti_dumping/index_en.htm; prisijungimo laikas: 2006-06-11.
29. Radziukynas J. Importuojamų prekių muitinio įvertinimo kontrolė Lietuvos muitinėje Europos Bendrijos muitinių strategijos kontekste // *Jurisprudencija*. 2005, Nr. 73(65). P. 48-57.
30. Rapolas E. Laikinosios antidempingo priemonės ir jų reikšmė tiriant dempingą // *Jurisprudencija*. 2002, Nr. 27(19). P. 94-99.
31. Ribokas A., Vaitkevičius D. Prekybos pokyčių, Lietuvai tapus ES nare, įtakos analizė ir įvertinimas // http://www.euro.lt/Pov_tyrimai/docs/21.pdf; prisijungimo laikas: 2006-06-02.
32. Rimkus V. Vidaus apsaugos priemonių taikymas Lietuvoje // *Jurisprudencija*. 2005, Nr. 73(65). P. 96-105.
33. TARIC pradinis puslapis // http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm
34. Tariff Clasification Guidance for Miscellaneous Products: Chapter 64 Footwear, Gaiters and the like; Parts of such articles // <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.
35. Tariff Classification Guidance for Electric Lamps: Chapter 85 // <http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Lamps%20Guide%20Version%20March%202005.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.
36. The Case for Open Trade // http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact3_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-10-15.
37. The GATT years: from Havana to Marrakesh // http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-08-23.
38. The use of Trade Defence Instruments to counteract unfair trade practices // http://www.eic-vilnius.lt/home/engine?c_pid=10&ev_ph=show&id=51; prisijungimo laikas: 2006-06-02
39. Trade and development report // http://unctad.org/en/docs/tdr2006_en.pdf; prisijungimo laikas: 2006-10-17.
40. Vaitkevičiūtė V. Lenkų – lietuvių kalbų žodynas. – Vilnius: Enciklopedija, 1994. P. 211.

41. Vilpišauskas R. Antidempingo mokesčiai ir jų žala // http://www.lrinka.lt/index.php/meniu/spaudai/straipsniai_ir_komentarai/antidempingo_mokesciai_ir_ju_zala/1746; prisijungimo laikas: 2000-04-20.
42. What is dumping?// <http://antidumping.com.au/what.htm>; prisijungimo laikas: 2006-05-09
43. Whose WTO Is It Anyway? // http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org1_e.htm; prisijungimo laikas: 2006-05-09.

SANTRAUKA

Raktiniai žodžiai: dempingas, antidempingo priemonės/muitai, tarifinis prekių klasifikavimas.

Šiame magistro baigiamajame darbe nagrinėjama tema „Tarifinis prekių klasifikavimas ir antidempingo muitai“. Darbo tikslas – išanalizuoti antidempingo priemonių taikymo teorinius ir teisinius pagrindus, prekių klasifikavimo taisykles ir principus bei atskleisti galimus neteisingo prekių klasifikavimo atvejus, siekiant apeiti antidempingo muitus.

Tikslui pasiekti buvo išskelti pagrindiniai uždaviniai:

1. Aptarti antidempingo muitų, kaip prekybos apsaugos priemonės, taikymo teorinius ir teisinius pagrindus;
2. apžvelgti tarifinio prekių klasifikavimo taisykles ir principus;
3. pateikti galimus antidempingo muitų apėjimo atvejus dėl neteisingo prekių klasifikavimo;
4. pateikti pasiūlymus kaip sumažinti galimus antidempingo muitų apėjimo atvejus, dėl neteisingo prekės kodo deklaravimo.

Darbo pagrindinių uždavinių įgyvendinimui reikšmės turėjo šie metodai: literatūros šaltinių ir dokumentų analizė, KN analizė, lingvistinis bei loginės analizės metodai.

Darbą sudaro įvadas, dėstomoji dalis, kurią sudaro trys skyriai, išvados ir pasiūlymai, santrauka (lietuvių ir anglų kalbomis) bei literatūros sąrašas. Pirmame skyriuje aptariamos antidempingo muitų taikymo priežastys ir pasekmės ekonominiu požiūriu, trumpai apžvelgiama antidempingo muitų taikymo statistika. Antrame skyriuje pateikiama prekybos liberalizavimo raida, plačiau aprašomas antidempingo muitų teisinis reglamentavimas, privalomos procedūros, jų taikymas. Trečiame skyriuje apžvelgiami tarifinio prekių klasifikavimo principai, taisyklės. Remiantis KN prekių aprašymais ir tarifinio klasifikavimo taisyklėmis, siekiama atskleisti galimus atvejus, kai neteisingai deklaravus prekės kodą gali būti išvengiami antidempingo muitai tam tikrose prekių grupėse.

Išanalizavus literatūrą paaiškėjo, kad antidempingo priemonių taikymas yra neišvengiamas siekiant apsaugoti vietinę pramonę nuo užsienio nesažiningos konkurencijos. Tačiau ši apsaugos priemonė turi ir neigiamų aspektų – nukenčia vartotojai, nepateisinama laisvos prekybos idėja, neskatinamas konkurencingumas ir kt.

Tam, kad būtų sumokėti teisingi muitai ir kiti mokesčiai bei išvengiami teisės aktų pažeidimai, ypač svarbu teisingai suklasifikuoti prekes. Vienas iš teisės aktų pažeidimų - neteisingas prekių kodo deklaravimas, kuris galimas dėl įvairių priežasčių: neteisingai nurodžius

ar nustačius medžiagą, iš kurios pagaminta prekė; klaidingas, netikslus prekės pavadinimo vertimas į nacionalinę kalbą, prekių pavadinimo klaidingas nustatymas; sudėtingas ar netikslus KN prekių aprašymas, sudėtinga nustatyti, ar prekė turi baigtos gaminti/sukomplektuotos prekės charakteristikas ir kt.

SUMMARY

Keywords: dumping, measures of anti-dumping/duty, tariff goods classification.

The theme „Tariffic goods classification and anti-dumping duty“ is analyzed in this final Master thesis. The goal of this thesis is to analyze the theoretical and legal application foundations of anti-dumping measures, the rules and principles for classifying goods and display the potential cases of classifying goods incorrectly, seeking to bypass duty of anti-dumping.

To reach the goals the main objectives were stated:

1. To analyze the literature about theoretical and legal foundations of application of anti-dumping duty as means of security for trade;
2. To overview rules and principles of tariffical classification;
3. To provide the possible cases of bypassing duty of anti-dumping when classifying goods incorrectly;
4. To give suggestions how to reduce possible cases of bypassing duty of anti-dumping because of incorrect declaration of the code of goods.

These methods had the significance to implement the objectives of the particular thesis: the analysis of the sources of literature and documents, methods or linguistic and logical analysis.

The thesis consists of introduction, part of enunciation, which consists of 3 parts, inferences and suggestions, summary (in Lithuanian and in English) and references. In the first section of the thesis reasons and outcomes in economic sense are discussed, statistics of application of anti-dumping duty is briefly overviewed. In second section the development of liberalization of trade, legal regulations on anti-dumping duty, compulsory procedures and their application are more widely described. In third edition principles and rules of tariffical classification of goods is overviewed.

On the ground of KN descriptions of goods and rules of tariffical classification it is sought to unfold possible cases when duty of anti-dumping are avoided declaring code of goods incorrectly.

Application of means for anti-dumping is unavoidable seeking to secure local industry from foreign improper competition. But these means of security has also negative aspects – consumers suffer, idea of free bargaining is not justified, competition is not stimulated etc.

When classifying commodities it is very important to base on rules and principles of classification correctly to pay right tolls and other dues and avoid trespassing of legal acts. Incorrect declaration of code of commodities is possible for various reasons: naming or

identifying material incorrectly, incorrect/not straight translation of the name of commodity into national language, incorrect identification of the name of commodity, complex or not straight description of KN commodities, it is complicated to estimate if the commodity has characteristics of commodity that is finished to produce/fully commissioned etc.

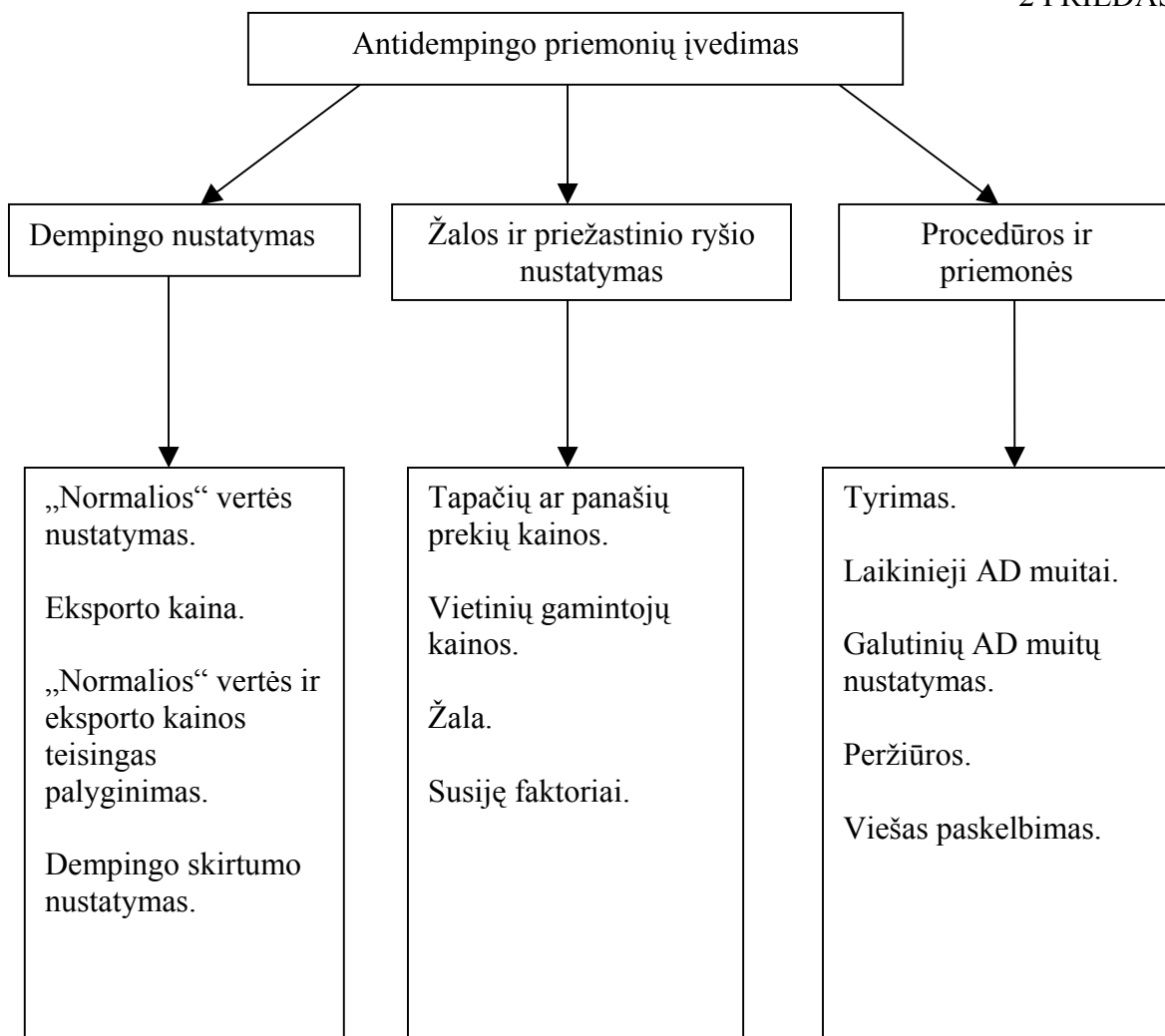
PRIEDAI

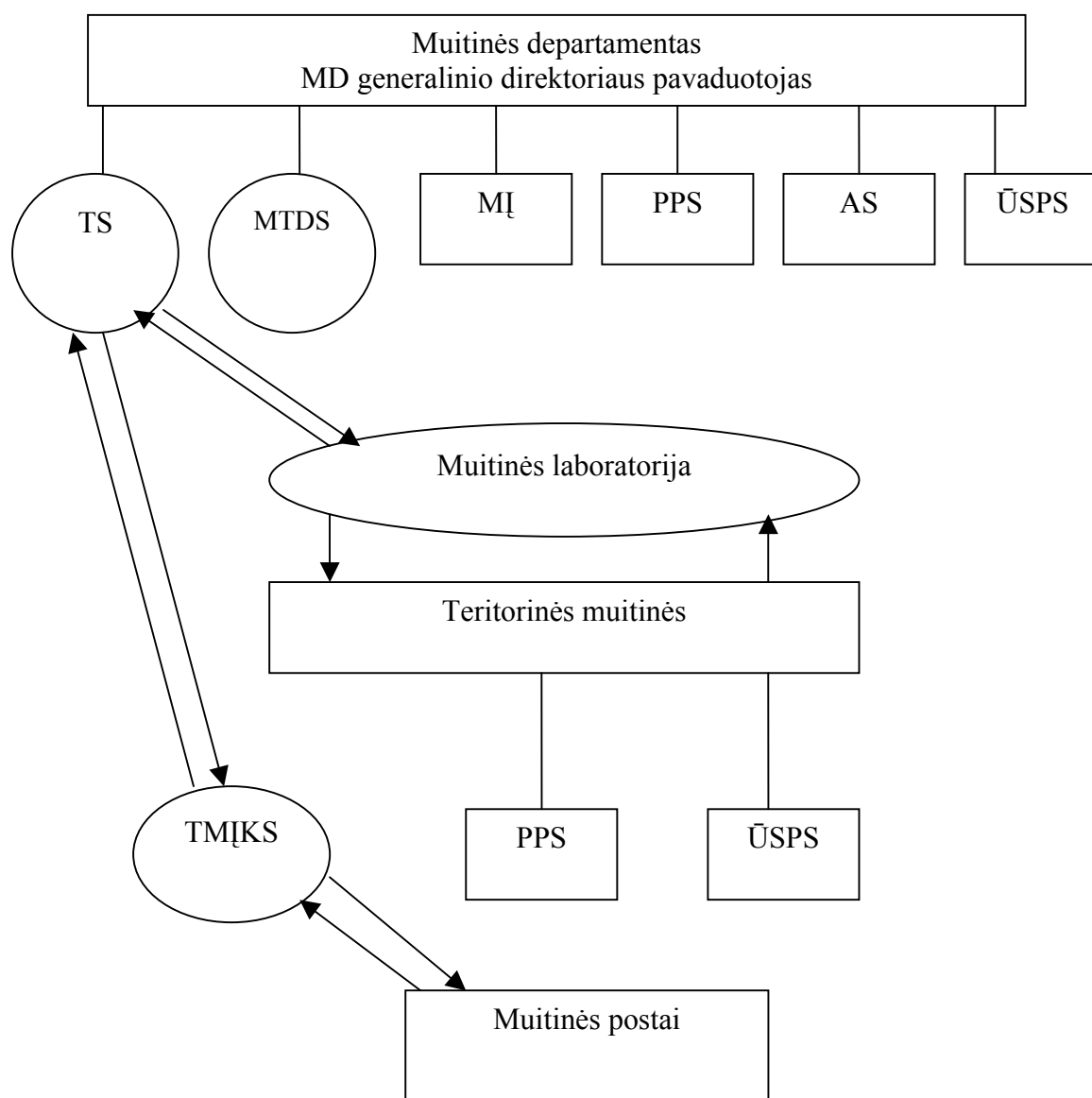
1 PRIEDAS

PPO šalys, daugiausiai inicijuojančios anidempingo tyrimus (1995-2005)

Iniciatorius	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Suma
Indija	6	21	13	28	64	41	79	81	46	21	25	425
JAV	14	22	15	36	47	47	75	35	37	26	12	366
ES	33	25	41	22	65	32	28	20	7	30	24	327
Argentina	27	22	14	8	23	45	26	14	1	12	12	204
Pietų Afrika	16	33	23	41	16	21	6	4	8	6	23	197
Australija	5	17	42	13	24	15	23	16	8	9	7	179
Kanada	11	5	14	8	18	21	25	5	15	11	1	134
Brazilija	5	18	11	18	16	11	17	8	4	8	6	122
Meksika	4	4	6	12	11	6	5	10	14	6	7	85
Indonezija	0	11	5	8	8	3	4	4	12	5	0	60
Bendras PPO narių iniciatorių skaičius	121	178	184	194	292	242	288	197	152	134	117	2099

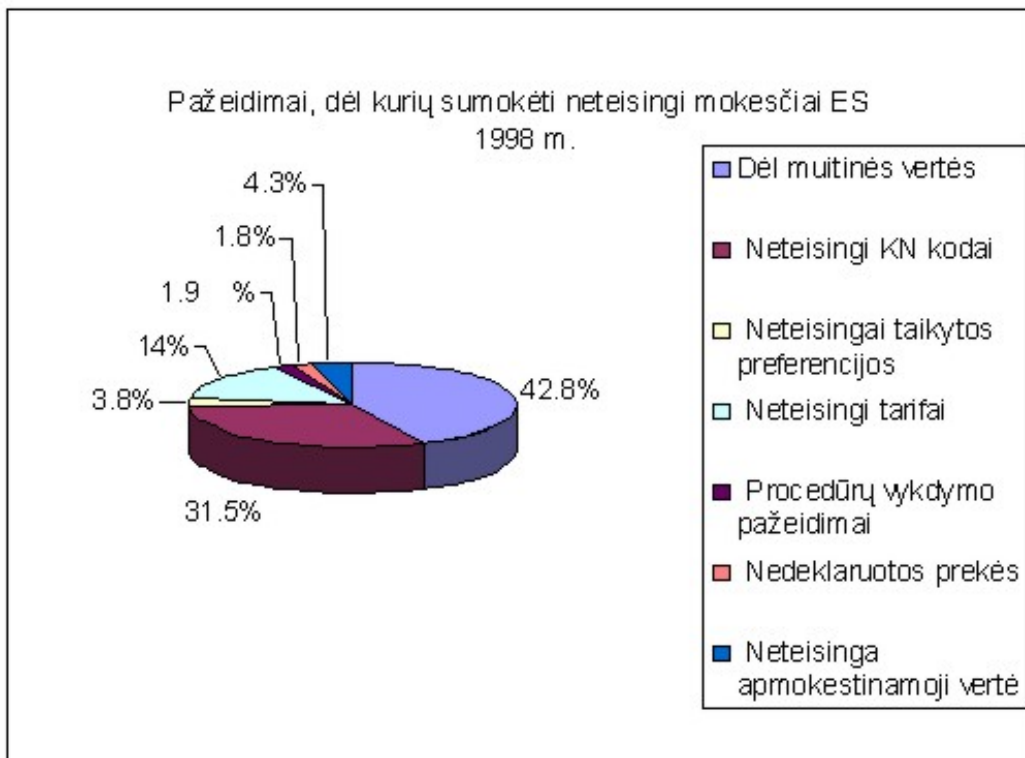
http://unctad.org/en/docs/tdr2006_en.pdf; prisijungimo laikas: 2006-10-17

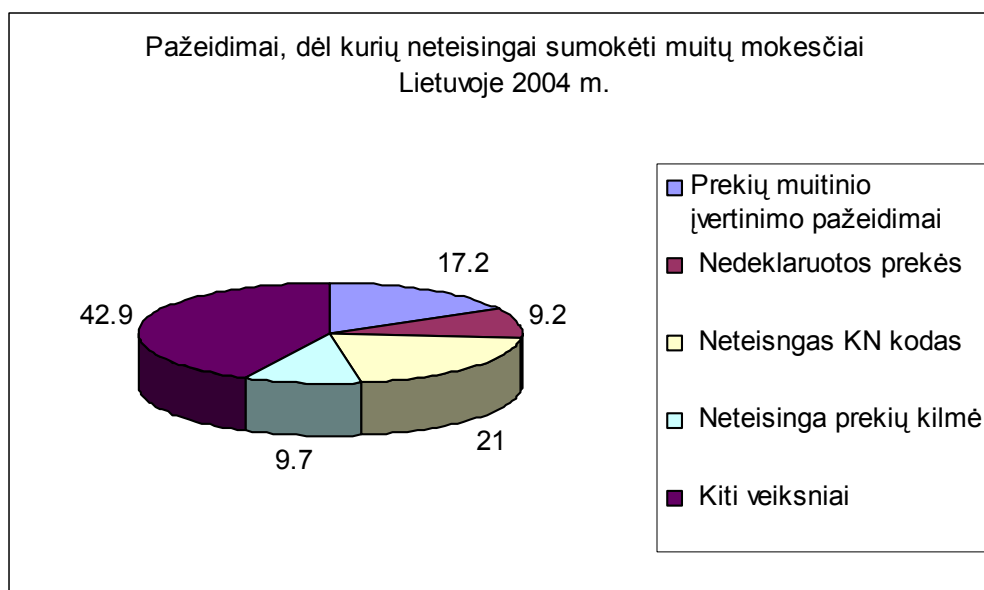

MD – Muitinės departamentas;
 TS – Tarifų skyrius;
 MTDS - Muitų teisės derinimo skyrius;
 MĮS – Muitinės įvertinimo skyrius;
 PPS – Pažeidimų prevencijos skyrius;
 AS – Apeliacijų skyrius;
 ŪSPS – Ūkio subjektų patikrinimo skyrius.
 TMĶKS – Tarifų ir muitinio įvertinimo kontrolės skyriai

Pažeidimai, dėl kurių apeiti muitų mokesčiai ES 1998m.

Pažeidimai, dėl kurių neteisingai sumokėti muitų mokesčiai Lietuvoje 2004m.

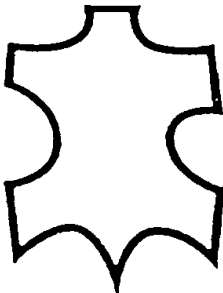
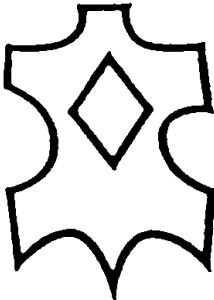
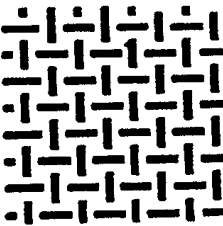
Radžiukynas J. Importuojamų prekių muitinio įvertinimo kontrolė Lietuvos muitinėje Europos Bendrijos muitinių strategijos kontekste // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 48-57.

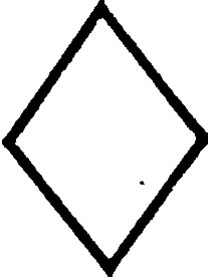
5 PRIEDAS

<http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Footwear.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.

Medžiagų aprašymas ir atitinkamos piktogramos

Medžiaga	Piktograma	Raštiškos nuorodos
Oda		F: Cuir; D: Leder; IT: Cuoio; NL: Leder; EN: Leather; DK: Læder; GR: ΔΕΡΜΑ; ES: Cuero; P: Couros e peles curtidas
Padengta oda		F: Cuir enduit; D: Beschichtetes Leder; IT: Cuoio rivestito; NL: Gecoat leder; EN: Coated leather; DK: Overtrukket læder; GR: ΕΠΕΝΔΕΔΥΜΕΝΟ ΔΕΡΜΑ; ES: Cuero untado; P: Couro revestido.
Natūralios tekstilinės, sintetinės ar neaustinės tekstilinės medžiagos		F: Textile; D: Textil; IT: Tessili; NL: Textiel; EN: Textile; DK: Tekstil-materialer; GR: ΥΦΑΣΜΑ; ES: Textil; P: Téxteis.
Kitos medžiagos		F: Autres matériaux; D: Sonstiges Material; IT: Altre materie; NL: Overige materialen; EN: Other materials; DK: Andre materialer;

		GR: ΑΛΛΑ ΥΛΙΚΑ; ES: Otros materiales; P: Outros materiais.
--	---	--

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/11/EB .

Lempų, klasifikuojamų tam tikrose pozicijose, pavyzdžiai

Prekė	Prekės kodas
	8539 1090 00
	8539 2130 00
	8539 2192 90
	8539 2198 90
	8539 2210 90
	8539 2290 90

	
	8539 2930 00
	8539 3110 90
	8539 3190 99
	8539 3210 00
	8539 3250 00
	8539 3290 90

	
	8539 3900 90
	8539 4910 00
	8539 4930 00

<http://www.uktradeinfo.com/Codes/classguides/Lamps%20Guide%20Version%20March%202005.pdf>; prisijungimo laikas: 2006-09-24.